

**RADA MIEJSKA W ŻUROMINIE
I BURMISTRZ GMINY I MIASTA ŻUROMIN**

STRATEGIA GMINY I MIASTA ŻUROMIN DO 2015 ROKU

Żuromin, listopad 2007

WSTĘP	4
Rozdział I	
CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY ŻUROMIN	5
1. CECHY CHARAKTERYSTYCZNE POŁOŻENIA GEOGRAFICZNO-PRZESTRZENNEGO	5
2. RYS HISTORYCZNY	6
3. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	9
3.1 SZATA ROŚLINNA	9
3.2 GLEBY	10
3.3 WODY POWIERZCHNIOWE	11
3.4 WODY PODZIEMNE	12
3.5 KLIMAT	13
3.6 SUROWCE MINERALNE	14
4. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	15
Rozdział II	
DEMOGRAFIA	21
Rozdział III	
ANALIZA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY	22
1. DROGI	22
2. KOMUNIKACJA	25
3. ŁĄCZNOŚĆ, ELEKTROENERGETYKA, GAZOWNICTWO, CIEPŁOWNICTWO	26
3.1 ŁĄCZNOŚĆ	26
3.2 ELEKTROENERGETYKA	26
3.3 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	27
3.4 BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	27
Rozdział IV	
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	28
1. OŚWIATA I WYCHOWANIE	28
2. KULTURA	29
3. OCHRONA ZDROWIA	30
4. POMOC SPOŁECZNA	34
5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	35

Rozdział V	
OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA	36
1. STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	36
2. STAN CZYSTOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	37
3. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA	38
4. STAN CZYSTOŚCI GLEB	39
Rozdział VI	
GOSPODARKA I RYNEK PRACY	40
1. PODMIOTY GOSPODARCZE	40
2. CHARAKTERYSTYCZNE CECHY FUNKCJI GOSPODARCZYCH W GMINIE	41
3. BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	41
Rozdział VII	
ROLNICTWO	44
1. WARUNKI AGROPRZYRODNICZE	44
2. GŁÓWNE KIERUNKI ROLNICTWA	45
Rozdział VII	
TURYSTYKA I REKREACJA	46
1. BAZA TURYSTYCZNA	46
2. SZLAKI I ATRAKCJE TURYSTYCZNE	47
Rozdział VIII	
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY	48
Rozdział IX	
GŁÓWNE PROBLEMY MIASTA - ANALIZA SWOT	49
Rozdział X	
WIZJA ROZWOJU MIASTA I GMINY ŻUROMIN DO 2025 ROKU	51
Rozdział XI	
UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU	52
1. CELE STRATEGICZNE MIASTA I GMINY ŻUROMIN DO 2015 ROKU	52
Rozdział XII	
ZGODNOŚĆ STRATEGII GMINY I MIASTA ŻUROMIN ZE STRATEGIAMI WYŻSZEGO RZĘDU (województwa, krajowa)	56
Rozdział XIII	
MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU	63

WSTĘP

Strategia Gminy i Miasta Żuromin do 2015 roku jest dokumentem, który powstał w związku z dynamicznym rozwojem w ostatnich latach miasta i gminy Żuromin, a także bliską perspektywą możliwości pozyskania środków z Unii Europejskiej w ramach okresu budżetowego 2007-2013.

Obecne realia gospodarki wolnorynkowej, a także integracja Polski z Unią Europejską skutecznie wymuszają konieczność długoterminowego planowania strategicznego. W największym stopniu miasta i gminy konkurują między sobą w pozyskiwaniu inwestorów, zwłaszcza zagranicznych.

Ważnym instrumentem, znacznie ułatwiającym wygraną w tej rywalizacji jest posiadanie kompleksowej strategii rozwoju na najbliższe lata, która będzie obejmowała całość problematyki rozwoju miasta i gminy tj. strefę gospodarczą, społeczną oraz zagadnienia związane ze środowiskiem naturalnym.

W związku z faktem, iż gmina Żuromin rozwija się obecnie bardzo dynamicznie, co znajduje odzwierciedlenie głównie w liczbie nowo powstających małych i średnich przedsiębiorstw, a także spadającym poziomie bezrobocia, niniejsza Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Żuromin ma charakter otwarty, który przewiduje znaczny udział partnerów zewnętrznych. Dodatkowym argumentem przemawiającym za taką formą Strategii jest znaczny niewykorzystany potencjał społeczno-gospodarczy gminy Żuromin w postaci dogodnych warunków inwestycyjnych (tereny pod inwestycje, dobra komunikacja, wysoko wykwalifikowana siła robocza), a także doskonale niewykorzystane warunki agroturystyczne. Wykorzystaniu tego potencjału z pewnością będzie sprzyjała możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej. Gmina Żuromin zamierza bardzo aktywnie włączyć się w najbliższych latach w pozyskiwanie tych środków.

Ponadto, należy bardzo wyraźnie zaznaczyć, że uchwalenie Strategii nie zamyka prac, lecz otwiera kolejną fazę polegającą na opracowaniu programów operacyjnych oraz weryfikację i aktualizację celów i priorytetów rozwoju.

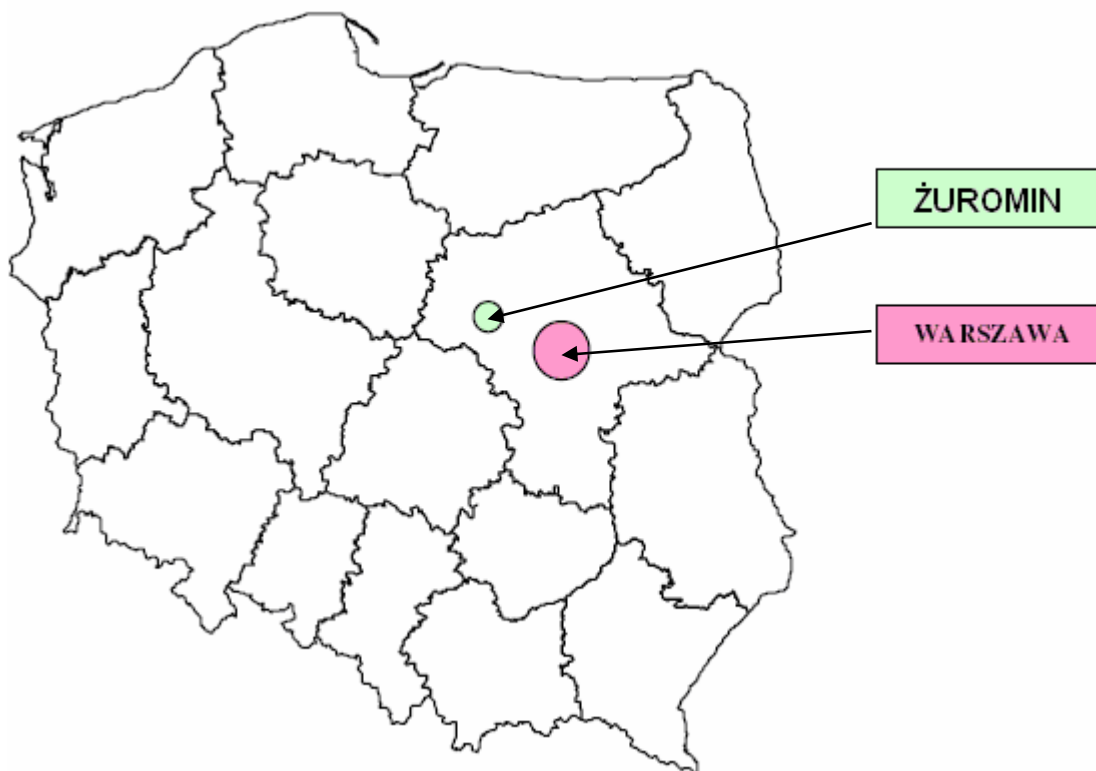
Rozdział I

CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY ŻUROMIN

1. CECHY CHARAKTERYSTYCZNE POŁOŻENIA GEOGRAFICZNO-PRZESTRZENNEGO

Miasto i gmina Żuromin położona jest w północno – zachodniej części Województwa Mazowieckiego, na terenie Powiatu Żuromińskiego, ok. 150 km od Warszawy. Gmina Żuromin leży na pograniczu dwóch makroregionów, które rozdziela od siebie dolina rzeki Wkry. Tereny położone na zachód od rzeki to mezoregion tzw. Równiny Urszulewskiej, należącej do makroregionu zwanego Pojezierzem Chełmińsko-Dobrzyńskim. Pozostały teren na wschód od Wkry to Równina Raciązska, stanowiąca fragment Niziny Północnomazowieckiej.

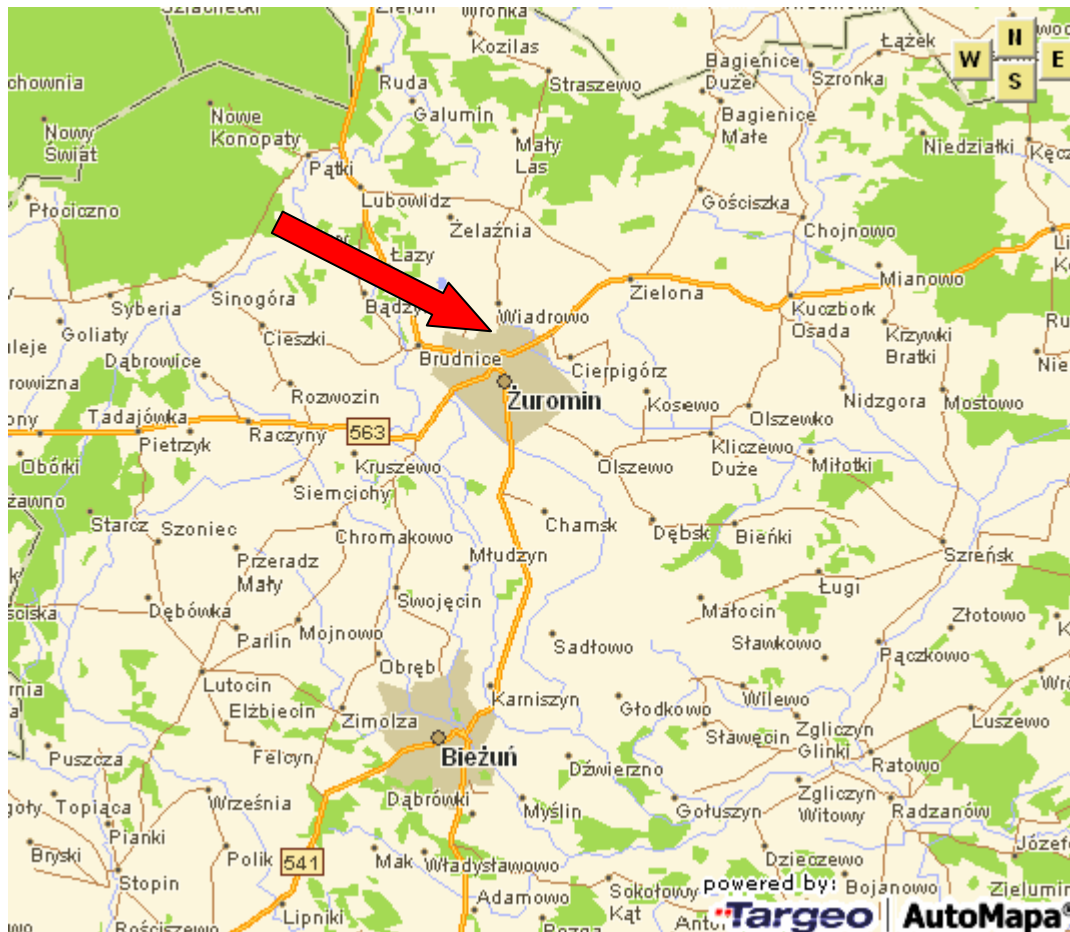
Mapa 1. Lokalizacja Miasta i Gminy Żuromin.

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa. Lokalizacja Miasta i Gminy Żuromin.

Powierzchnia gminy wynosi 132,92 ha, w tym obszar miasta to 1111 ha, a gminy 12181 ha. W 2007 roku obszar gminy Żuromin zamieszkiwało blisko 15.000 mieszkańców (14.943 osób). W skład gminy wchodzi 23 sołectwa. Charakterystyczną funkcją rozwiniętą w gminie jest rolnictwo.

2. RYS HISTORYCZNY

Miasto Żuromin położone jest w północnej części Mazowsza, w województwie mazowieckim. Początki jego rozwoju sięgają XIII wieku. Wtedy jako wieś, Żuromin zwany był „Żyromin”, „Żeromin”, „Żuromina”, Szeromin.

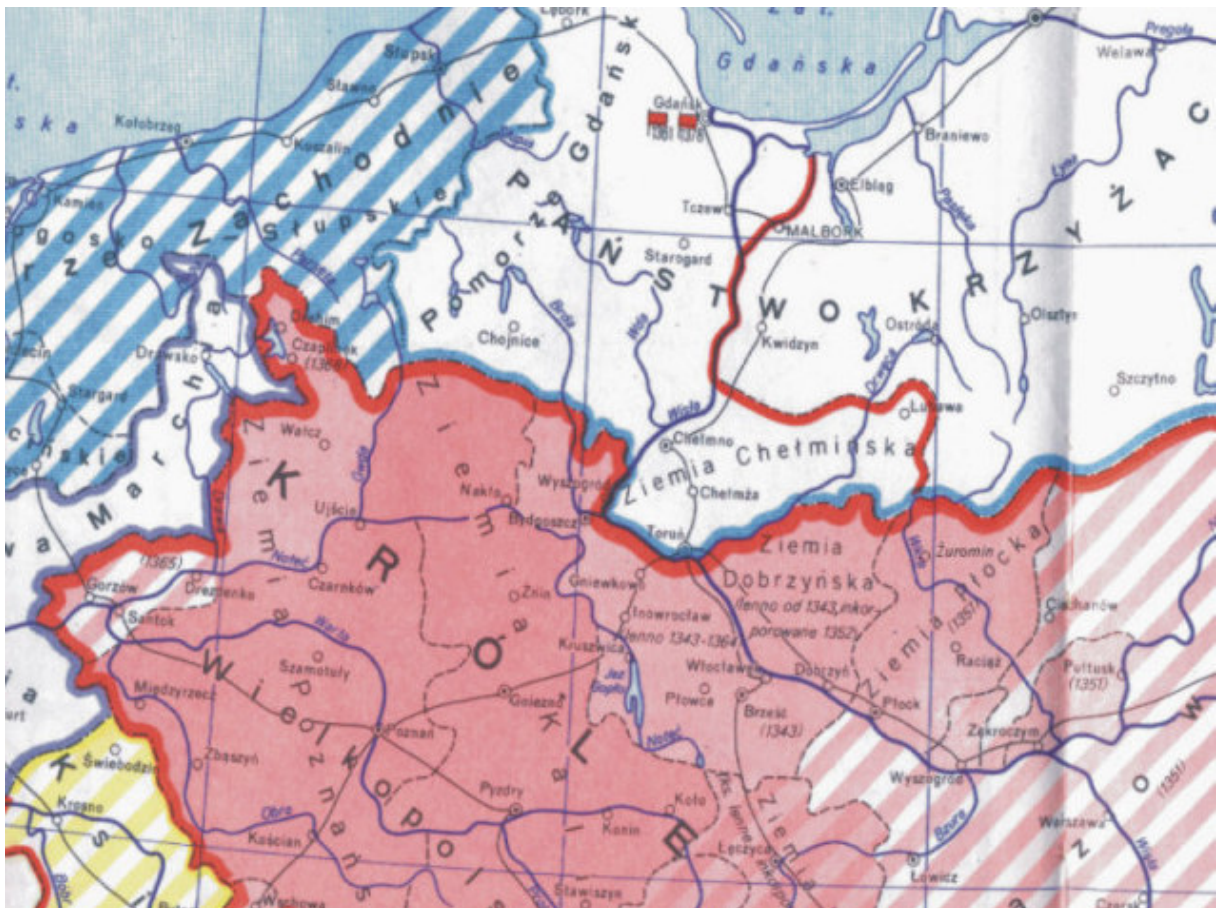

Pierwsza pisemna wzmianka o Żurominie pochodzi z roku 1293. Żuromin był wówczas wsią drobnoszlachecką należącą do powiatu szreńskiego na terenie Ziemi Zawkrzańskiej.

Za rządów Władysława Łokietka Żuromin znajdował się poza granicami państwa Polskiego. Ziemią Zawkrzańską zarządzali wówczas książęta płoccy.

W 1384 roku Siemowit IV oddał Ziemię Zawkrzańską w zastaw Krzyżakom za 3600 kop groszy polskich. Okres zastawu trwał do 1399 roku. Ostatecznie Zawkrze, a w tym Żuromin, znalazło się w granicach państwa Polskiego za rządów króla Jana Olbrachta w 1495 roku.

Mapka. Królestwo Polskie za panowania Kazimierza Wielkiego.

Źródło: Atlas Historyczny Polski PPKW, Wrocław 1967 rok.

W tym czasie Żuromin z okolicą jako własność szlachecka należał między innymi do rodziny Szczygłów a po 1489 roku miejscowość znalazła się w rękach rodziny Dąbskich.

W 1578 roku mieszkało w niej około 200 mieszkańców. Żuromin był już wtedy ośrodkiem handlu bydłem i końmi, które pędzono do pobliskich Prus.

Przed 1643 rokiem Żuromin znalazł się w posiadaniu Tomasza Działyńskiego, wojewody chełmińskiego.

W 1703 roku Żuromin wraz z pobliskim Bieżuniem i okolicznymi dobrami stał się posagiem (wianem) Anny Działyńskiej, wojewodzianki chełmińskiej, która została wydana za męża Michała Zdzisława Zamoyskiego, Łowczego Wielkiego Koronnego i Wojewodę Smoleńskiego.

Dzięki przedsiębiorczości rodziny Zamojskich Żuromin zaczął przeżywać rozwój gospodarczy, religijny i kulturalny. Dużą rolę odegrał w tym względzie rozwijający się w osadzie kult maryjny, któremu towarzyszyły liczne uroczystości kościelne i związane z nimi odpusty. Początki kultu Matki Bożej Żuromińskiej sięgają czasów panowania Króla Augusta II, kiedy Szwedzi pod wodzą Króla Karola XII dokonali najazdu na Polskę.

13 lutego 1767 roku Andrzej Zamoyski, Kanclerz Wielki Koronny uzyskał dla Żuromina prawa miejskie u króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Był to przywilej na lokację miasta na prawie magdeburskim. Wydarzenie to wywarło zasadniczy wpływ na rozwój miasta i jego miejsce wśród miast północnego Mazowsza.

W 1794 roku wielki pożar zniszczył prawie całe miasto, spłonął budynek szkoły wraz z drewnianym klasztorem. Ocalało kilka domów i nowo wybudowany, murowany kościół

27 maja 1925 roku Żuromin odzyskał prawa miejskie utracone w 1869 roku. Stało się to dzięki staraniom mieszkańców, władzom powiatu sierpeckiego, do którego należał Żuromin i przychylności województwa warszawskiego.

8 października 1939 roku, po wkroczeniu Niemców, dekretem Hitlera Żuromin otrzymał nazwę Görtzen i został włączony wraz z całym północnym Mazowszem do rejencji ciechanowskiej. Władzę w mieście sprawował komisarz niemiecki.

W chwili obecnej Żuromin jest nowoczesnym miastem, przeżywającym dynamiczny rozwój, który zostanie wzmocniony na skutek pojawienia się możliwości skorzystania w najbliższych latach ze środków Unii Europejskiej.

Zakłada się, iż środki te z jednej strony pozwolą kultywować tradycje handlowe Żuromina, a z drugiej strony będą stwarzały możliwość zbudowania na dotychczasowym dorobku historycznym nowej historii gminy Żuromin, jako miasta nowoczesnego, dynamicznie się rozwijającego.

3. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1 SZATA ROŚLINNA

Obszary leśne na terenie miasta i gminy Żuromin należą do IV Krainy Mazowiecko – Podlaskiej, dzielnicy Niziny Mazowiecko – Podlaskiej. W lasach przeważa drzewostan sosnowy i olchy.

Na obszarze gminy tereny lasów i zadrzewień zajmują 482 ha, co stanowi 4% powierzchni gminy, natomiast na terenie miasta 5 ha, tj. 0,5% powierzchni miasta. Średnia lesistość analizowanego obszaru wynosi 3,7% i jest najniższa w powiecie żuromińskim, dla którego wskaźnik lesistości kształtuje się na poziomie 18,1%.

Największa część lasów na terenie gminy jest własnością prywatną. Jedynie niewielkie powierzchnie leśne – 110 ha i 1 ha na terenie miasta zajmują lasy państwowe zarządzane przez Nadleśnictwo Dwukoły.

Największy udział lasów w powierzchni ogółem (powyżej średniej w gminie tj. > 3,7%) występuje w rejonie wsi:

- Tadajówka (4,4%)
- Brudnice (4,6%),
- Franciszkowow (4,6%),
- Poniatowow (6,8%)
- Nadratowo (7,5%),
- Stare Nadratowow (12,8%),
- Dąbrowice (32,4%).

Z kolei najmniejszy udział lasów w powierzchni ogółem (poniżej 1% - tereny bezleśne) występuje w rejonie wsi:

- Cierpigórz (0,0%),

- Dąbrowa (0,0%),
- Kosewo (0,0%),
- Rozwozin (0,0%),
- Sadowo (0,0%),
- Dębsk (0,1%),
- Rzezawy (0,5%),
- Wiadrowow (0,7%),
- Olszewo (0,8%).

3.2 GLEBY

Pokrywę glebową gminy Żuromin stanowią głównie piaski i gliny zwałowe strefy czołowomorenowej. Przeważają gleby brunatne wyługowane i pseudobielicowe oraz miejscowo czarno ziem zdegradowany. W dolinach rzek i cieków występują mady i czarne ziemie a na terenach niżej położonych gleby murszowate i murszowato – mineralne.

Najlepsze jakościowo dla produkcji rolnej to gleby brunatne i czarne ziemie wytworzone z glin lekkich lub piasków gliniastych mocnych i lekkich podścielone gliną. Pod względem przydatności rolniczej należą do kompleksu 2-go (pszenny dobry) i 4-go (żytni bardzo dobry) oraz częściowo do 5-go (żytni dobry), a w klasyfikacji bonitacyjnej do kl. IIIa, III i IVa. Duża część tych gleb na terenie miasta i gminy Żuromin daje korzystne warunki dla upraw rolnych w szerokim zakresie również warzywnictwa i sadownictwa. Gleby kompleksu 2-go zajmują ok. 10% powierzchni gruntów ornych, 4-go – ok. 13% i większe skupiska tworzą w części wschodniej gminy (m.in. Żuromin, Cierpigórz, Kosewo, Olszewo, Dębsk, Chamsk) i północno – zachodniej (Rozwozin, Rężawy).

W rejonie wsi Wólka Kliczewska, Dębsk, Chamsk, Franciszkowow, Kosewo, Cierpigórz oraz Będzimin, Raczyny występują dość duże i zwarte skupiska gleb o średnich wartościach użytkowych zaliczane głównie od kompleksu 5-go (żytni dobry) i 8-go (zbożowy pastewny mocny) a w klasyfikacji bonitacyjnej dl kl. IVa, IVb i częściowo V. Są to gleby mniej żyzne, przeważnie nadmiernie uwilgotnione i wymagające odpowiedniej agrotechniki.

Przeważający obszar gminy (ok. 60% gruntów ornych) to gleby słabe jakościowo wytworzone z piasków gliniastych lekkich pylastych na podłożu piasków lub powstałe z piasków luźnych. Są to gleby piaszczyste, nadmiernie przepuszczalne, ubogie w składniki mineralne, trwale lub okresowo za suche. Uzyskiwane plony roślin uprawnych uzależnione są od ilości i rozkładu opadów w okresie wegetacyjnym. Pod względem przydatności rolniczej zaliczane są do kompleksu 6-go (żytni słaby) i 7-go (żytni bardzo słaby) oraz miejscami do 9-go (zbożowo – pastewny słaby), a w klasyfikacji bonitacyjnej do kl. V, VI i Viz.

Dobór roślin uprawnych jest tu ograniczony głównie: żyto i ziemniaki, a w miejscach korzystnie uwilgotnionych – owies i niektóre warzywa.

Trwałe użytki zielone zajmują ok. 34% użytków rolnych i występują głównie w dolinach rzek i cieków oraz obniżeniach terenowych. Przeważnie są to łąki i pastwiska o dość korzystnych warunkach wodnych i pokarmowych zaliczane do kompleksu 2z – użytki zielone średnie (ok., 67% użytków zielonych). Potencjalnie stanowią duże wartości dla rozwoju produkcji zwierzęcej – naturalna baza paszowa dla bydła i owiec. Wszystkie użytki zielone wskazane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu, jako najwłaściwszy sposób zagospodarowania gleb hydrogennych.

3.3 WODY POWIERZCHNIOWE

W układzie hydrograficznym gmina Żuromin stanowi niewielki fragment dorzecza dolnej i środkowej Wisły. Przez jej zachodnią część, kierunku północnego na południe przebiega linia wododziałowa II rzędu, oddzielająca dorzecze Skrwy i Narwi. Do zlewni rzeki Skrwy należy zachodnia część terenu gminy, będąca jednocześnie obszarem źródłiskowym rzeki Chraponianki, lewobrzeżnego dopływu Skrwy.

Środkowa i wschodnia część gminy tj. obszar na wschód od wspomnianej linii wododziałowej leży w dorzeczu Narwii i jej dopływu – cieku III rzędu, rzeki Wkry.

Przeważająca część tego obszaru odwadniania jest bezpośrednio do Wkry, natomiast część północno – wschodnia i wschodnia za pośrednictwem niewielkich cieków do Przylepnicy, a następnie do Mławki – największego, lewobrzeżnego dopływu Wkry, mającego ujście poza terenem gminy, w rejonie miejscowości Radzanów.

Miasto Żuromin położone jest na wododziale rzeki Luty – lewobrzeżnego dopływu Wkry oraz rzeki Miłotki uchodzącej prawostronnie do Przylepnicy – dopływu Mławki. Występujące w obrębie granic miasta cieki, stanowiące źródłowe odcinki wspomnianych rzek mają charakter rowów melioracyjnych. Rzeka Luta berze początek w rejonie ulicy Lidzbarskiej, natomiast rów „A” (źródłowy odcinek rzeki Miłotki) – w rejonie ulicy Wiadrowskiej.

W przyszłości można spodziewać się pewnych zmian w reżimie wodnym rzeki, polegających na wyrównywaniu niskich stanów wody oraz wychwytywaniu i sterowaniu wodami powodziowymi. Koncepcja odtworzenia byłego piętrzenia ma istotne znaczenie z uwagi na starą zabudowę doliny rzeki Wkry.

Podstawowe parametry projektowanego zbiornika:

- Powierzchnia zbiornika – 42,2 ha, w tym 5,2 ha w istniejącym korycie rzeki,
- Objętość całkowita – 410 tys. m³,
- Długość zbiornika – 5,33 km,
- Szerokość maksymalna – 250 m,
- Max. poziom piętrzenia – 125,0 m n. p. m.

3.4 WODY PODZIEMNE

Na terenie miasta i gminy Żuromin w większości występują korzystne warunki zaopatrzenia w wodę, tj. zasoby wód podziemnych kształtują się na poziomie 40 – 100 m³/godz./otwór. Średnio korzystne warunki panują w południowo – zachodniej części gminy, w rejonie wsi: Tadajówka, Raczyń, Rozwozin (wydajności potencjalna pojedynczych studni wynoszą 10 – 40 m³ / godz., miejscami osiągają wartość 60m³/godz.).

Wody podziemne charakteryzują się zarówno swobodnym (wody gruntowe), jak i napiętym (wody wgłębne) lustrem wody. Swobodne zwierciadło wód gruntowych cechuje utwory przepuszczalne nie ograniczone od stropu występowaniem osadów nieprzepuszczalnych (glin, ilów).

Wody podziemne rozpoznane zostały w utworach czwartorzędowych, w których na ogół występują dwa poziomy wodonośne. Pierwszy, przypowierzchniowy poziom o miąższości kilku metrów występujący na głębokości kilku, rzadziej kilkunastu metrów narażony jest na skażenie zanieczyszczeniami z powierzchni. Z tego poziomu czerpią wodę pojedyncze studnie kopane, znajdujące się na terenie gospodarstw będących poza zasięgiem wodociągów zbiorowych.

Są to wody gruntowe charakteryzujące się występowaniem swobodnego zwierciadła (lokalnie napięte) i niewielką wydajnością zależną od wykształcenia litologicznego i miąższości warstwy nawodnionej.

Zasadniczy poziom wodonośny występuje na głębokości kilkudziesięciu metrów i ujmowany jest przez studnie głębinowe wykorzystywane dla potrzeb m.in. zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Głębokość studni wynosi od 47,0 m (studnia nr 2w Dębsku) do 100m (studnia nr 1 w Raczynach).

3.5 KLIMAT

Miasto i gmina Żuromin leżą w strefie klimatycznej w pasie dzielnic środkowych, granicząc od północy z dzielnicą mazurską. Jest to obszar o rocznym opadzie nie przekraczającym 55- mm oraz średniej temperaturze rocznej 6 – 8°C. Liczba dni mroźnych waha się od 30 do 50, a dni przymrozkowych Pd 100 do 110, przy średniej temperaturze najzimniejszego miesiąca lutego – 4,3°C. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 38 do 60 dni. Okres wegetacyjny (powyżej 5°C) trwa ca 210 dni.

Na omawianym terenie dominują wiatry z kierunków zachodnich (15,8%) oraz południowo – zachodnim (19,9%). Przeważają wiatry słabe i bardzo słabe (ca 76%). Najrzadziej obserwowane są wiatry z kierunku północno – wschodniego oraz północnego (odpowiednio 4,4% i 5,6% przypadków). Około 16% wszystkich obserwacji anemometrycznych w ciągu roku, obserwuje się zjawisko ciszy atmosferycznych, najczęściej w miesiącach letnich i jesienią.

3.6 SUROWCE MINERALNE

Na terenie gminy Żuromin nie występują surowce, które mogłyby stanowić bazę surowcową na skalę przemysłową. Znaczenie lokalne posiada udokumentowane w kategorii C₂ złoża kruszywa naturalnego „WIADROWO”. Jest to złoża piasku ze żwirem pochodzenia czwartorzędowego o formie pokładowej i zasobach geologicznych w wysokości 797 tys. ton.

Złoża nie było dotąd eksploatowane, z uwagi na brak zainteresowania koncesją, wg klasyfikacji sozologicznej jest częściowo kolizyjne z ochroną środowiska ponieważ znajduje się na obszarze wymagającym najwyższej ochrony wód podziemnych (ONO).

Na analizowanym obszarze w końcu 1995 roku zinwentaryzowano łącznie 9 punktów eksploatacji kopalin pochodzenia czwartorzędowego w miejscowościach:

- Kolonia Brudnice – piasek różnoziarnisty oraz piaski drobno i średnioziarniste,
- Brudnice – piasek ze żwirem i otoczkami w stropie, zagliniony,
- Rozwozin – żwiry z otoczkami, głazami i piaskiem gruboziarnistym,
- Raczyny – piasek drobno i średnioziarnisty w stropie zapylony,
- Będzimin - piasek drobno i średnioziarnisty w stropie zapylony,
- Tadajówka – torf typu niskiego, głównie turzycowy i trzcinowo – turzycowy,
- Wólka Kliczewska – piasek drobno i średnioziarnisty kwarcowy, lokalnie mała domieszka drobnego żwiru,
- Dębsk – piasek średni i gruboziarnisty w stropie zagliniony, w dolnych partiach piasek ze żwirem.

Są to w większości odkrywki piasku ze żwirem, kopalnia wykorzystana jest najczęściej na potrzeby lokalne do celów drogownictwa i budownictwa indywidualnego. W części punktów eksploatacja jest zaniechana, w części po wyeksploatowaniu wyrobiska są samoistnie zrehabilitowane.

4. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Na terenie miasta i gminy Żuromin istnieje wiele obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków. W szczególności są to:

BRUDNICE

- **drewniany młyn wodny w Brudnicach na rzece Wkrze z 1873 roku**
(Nr rej. 257-A z dnia 17.02.1992)

Źródło: www.fotografia.phorum.pl

CHAMSK

- **kościół parafialny p.w. św. Floriana (Nr rej. 94-A z dnia 8.12.1961)**

Parafia została powołana do istnienia w 1385r. W tym samym roku pobudowano także kościół. Kościół ten jednak spłonął w XVI w. Na jego miejscu w 1598 r. wybudowano kolejną drewnianą świątynię, wyposażoną w murowaną kaplicę św. Floriana i zakrystię. Świątynia uległa jednak zniszczeniu i w 1680 r. Chamsk doczekał się kolejnego - tym razem murowanego kościoła.

Obecna świątynia została zbudowana w latach 1817-1819 staraniami księdza Aleksandra Fiederowicza. W 1950 r. budowlę odnowiono, a w 1966 r. pokryto kościół blachą i wyposażono w nowy sprzęt. Wnętrze kościoła stanowią trzy nawy oddzielone dwiema parami drewnianych kolumn toskańskich.

Źródło: www.parafia.chamsk.org

- **zespół podworski**
 - **dwór,**
 - **park krajobrazowy (park, sad, warzywnik) Nr rej, 244-A z dnia 15.10.1981**

KLICZEWO MAŁE

- **zespół podworski**
 - **dwór,**
 - **park krajobrazowy (Nr rej. 244-A z dn. 15.10.1981)**

PONIATOWO

- **drewniany kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca z XVI – XVIII w. (Nr rej. 95-A z dn. 19.12.1961)**

W Poniatowie kult Matki Bożej istniał już w połowie XVI w. , tzn. od zbudowania pierwszego kościoła wkrótce po akcie lokacyjnym Poniatowa.

Kościół ten najprawdopodobniej zniszczyli Szwedzi . W XVIII w. ks. Paweł Słabęcki zbudował drugi kościół. W 1803 r. ks. Antoni Fiederowicz wybudował istniejący do dzisiaj trzeci z kolei kościół z ofiar pielgrzymów i kolatora Andrzeja Zalewskiego . Kościół ten był jedynie filią parafii Chamsk . Sytuacja taka utrzymywała się do roku 1930 , wtedy nastąpiła zmiana nazwy : Parafia św. Floriana , zaś kościół jest pod wezwaniem św. Wawrzyńca . Kościół jest drewniany, wewnątrz otynkowany. Polichromię według projektu Władysława Drapewskiego wykonano w 1930 r.

- **zespół podworski**
 - dwór
 - park krajobrazowy, XIX w. (Nr rej. 233-A z dn. 08.10.1981)

ŻUROMIN

- **kościół parafialny p.w. Św. Trójcy (Nr rej.395 / 62 – 41 / 78 z dnia 14. 03. 1962r.**

W kościele parafialnym na terenie miasta Żuromin znajdują się następujące elementy zabytkowe:

- ambona, rokoko, poł. XVIII w.
- balaski, barok XVIII w.
- chrzcielnica, barok XVIII w.
- dalmatyka biała, klasy c., poł. XVIII w.
- dalmatyka czerwona, barok ok. XVIII w. – 2 szt.
- drzwi do zakrystii, rokoko ok. XVIII w. – 2 szt.
- feretron z obrazami: św. Rozalii, św. Rocha, św. Sebastiana, ok. 1830 r.
- feretron z obrazami: dwóch duchownych ,scena w kościele, Katarzyna Aleksandryjska, I poł. XIX w.
- feretron z obrazami: Ecce Homo, MB z Dzieciątkiem, barok I poł. XVIII w.
- feretron z obrazami: MB Żuromińskiej, św. Trójcy, barok XVIII w.
- fresk: Chrystus w Ogrójcu (w kaplicy przed zakrystią – nisza płn.), barok XVIII w.
- fresk: św. Franciszek z Asyżu (w kaplicy przed zakrystią – nisza płn.) barok XVIII w.
- ikona MB z Dzieciątkiem (w kaplicy przed zakrystią)
- kamień węgielny 1714 r.
- kapa, barok ok. XVIII w.
- kielich, barok XVIII w.
- kociołek, barok XVII w.
- konfesjonały, barok XVIII w. – 4 szt.
- konfesjonały, barok XVIII w. – 6 szt.
- kropielnice, barok XVIII w. – 2 szt.
- krucyfiks
- krucyfiks (w kaplicy przed zakrystią), barok XVIII w.
- lawaterz, barok poł. XVIII w.
- lichtarze, barok XVIII w. – 10 szt.
- lichtarze, barok XVIII w. – 5 szt.
- lichtarze klasy c, I poł. XIX w. – 6 szt.
- ławki, barok XVIII w. – 38 szt.
- monstrancja
- obraz: „Cud św. Walentego”, barok XVIII w.
- obraz: „Matki Boskiej Żuromińskiej”, barok XVII w.
- obraz: „Matka Boska Żuromińska”, barok XVII/XVIII w.
- obraz: „Matka Boska Żuromińska”, barok XVIII w.
- obraz: „Przemienienie Pańskie”, barok II poł. XVIII w.
- obraz: „Św. Anna nauczająca Marię”, barok k. XVIII w.
- obraz: „Św. Franciszek z Asyżu”, barok, II poł. XVIII w.
- obraz: „Św. Jan Nepomucen”, barok XVIII w.

- obraz: „Św. Józef”, barok XVIII w.
- obraz: „Św. Magdalena”, barok XVIII w.
- obraz: „Św. Tekla”, barok XVIII w.
- obraz: „Ukrzyżowanie”, barok XVIII w.
- obraz: „Ukrzyżowanie” 1883 r.
- obraz: „Zakonnik reformacki”, barok XVIII w.
- ołtarz boczny, rokoko, ok. poł. XVIII w.
- ołtarz boczny, rokoko, ok. poł. XVIII w. – 6 szt.
- ołtarz boczny, rokoko, II poł. XVIII w.
- ołtarz główny, rokoko, II poł. XVIII w.
- ornat biały, barok II poł. XVIII w.
- ornat biały, barok k. XVIII w.
- ornat biały, welum, stuła, burska, manipularz ludowy, k. XVIII w. – 1 + 4 szt.
- pacyfikał, barok XVIII w.
- ornat czerwony, palka, stuła, manipularz, welum, barok k. XVIII w.
- puszka, barok II poł. XVIII w.
- puszka, regencja, 2 ćw. XVIII w.
- relikwiarz, barok II poł. XVIII w.
- rzeźba anioła, barok XVIII w. – 2 szt.
- rzeźba anioła, barok XVIII w. – 2 szt.
- rzeźba anioła, barok XVIII w. – 2 szt.
- rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego, barok XVIII w.
- rzeźba duchownego, barok XVIII w. – 2 szt.
- rzeźba: „Grupa Ukrzyżowania”, rokoko ok. poł. XVIII w. – 3 szt.
- rzeźba Króla Dawid, barok XVIII w. – 2 szt.
- rzeźba Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej, rokoko I poł. XVIII w.
- rzeźba nieznanej świętej, barok XVIII w. (kaplica)
- rzeźba proroka, barok XVIII w. – 2 szt.
- rzeźba św. Apolonii, barok XVIII w.
- rzeźba św. Katarzyny, barok XVIII w.
- rzeźba św. Rocha, barok XVIII w. (kaplica)
- rzeźba Trójcy Św., barok XVIII w.
- rzeźba zakonnika reformackiego, barok XVIII w.
- rzeźba zakonnika reformackiego, barok XVIII w.
- rzeźby kobiece alegoryczne, barok XVIII w.
- stacja Męki Pańskiej I – XIV: Droga Krzyżowa (14 szt.), przed 1865 r.
- tabernakulum, rokoko, ok. poł. XVIII w.
- tabliczka wotywna, barok 1 ćw. XVIII w.
- tabliczka wotywna, regencja 2 ćw. XVIII w.
- tabliczka wotywna, barok 1720 r.; tabliczka wotywna, rokoko II poł. XVIII w.
- tabliczka wotywna, rokoko II poł. XVIII w.
- tabliczka wotywna, rokoko II poł. XVIII w.
- tabliczka wotywna, rokoko II poł. XVIII w.
- tacka
- umbraculum, barok 1751 r.
- szafy, rokoko, ok. poł. XVIII w. – 2 szt.
- welum białe, barok II poł. XVIII w.

- wota – 4 szt.
- wota – 50 szt. (m. iln. 15 w kształcie serc, 6 w formie kończyn)
- wotum, barok XVIII w.
- wota, barok, rokoko – lud. barok XVIII / XIX w. – 3szt.
- wota – 2 szt.
- wotum, barok I poł. XVIII w.
- wota, barok – rokoko – 3 szt.

- **klasztoreformacki**
- **ogrodzenie zespołu klasztorowego (Nr rej. 96-A z dn. 19.12.1961)**

Zespół klasztorny poreformacki składa się z barokowego kościoła parafialnego powstałego w latach 1715-1780, oraz klasztoru powstałego na przełomie XVIII-XIX w.

Rozdział II

DEMOGRAFIA

Na terenie miasta i gminy Żuromin w 2007 roku zamieszkiwało 14.943 mieszkańców, w tym na terenie miasta 9.015 mieszkańców.

Strukturę ludności miasta i gminy Żuromin w latach 2004-2007 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela. Ludność Miasta Żuromin w latach 2004-2007.

rok	Przedział wiekowy										RAZEM		
	0-6		7-15		16-18		19-65	19-60	pow. 65	pow. 60			
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
2004	312	271	612	568	267	253	2898	2931	272	611	4361	4634	8995
2005	297	265	592	537	245	234	2937	2967	277	617	4348	4620	8968
2006	298	263	567	501	234	232	2975	2992	280	634	4354	4622	8976
2007	305	267	534	486	228	217	3002	3030	283	663	4352	4663	9015

Tabela. Ludność Gminy Żuromin w latach 2004-2007.

rok	Przedział wiekowy										RAZEM		
	0-6		7-15		16-18		19-65	19-60	pow. 65	pow. 60			
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
2004	257	237	436	416	142	147	1804	1510	361	691	3000	3001	6001
2005	253	231	416	410	145	145	1802	1528	356	687	2972	3001	5973
2006	254	225	407	405	157	146	1789	1548	356	678	2963	3002	5965
2007	245	226	401	378	148	143	1788	1568	363	663	2945	2978	5928

Z powyższych zestawień wynika, że ludność miasta Żuromin w 2007 roku stanowiła 60% ludności gminy Żuromin.

Ogółem kobiety stanowiły 51% ogólnej liczby mieszkańców miasta i gminy. Dzieci w wieku przedszkolnym stanowiły – 7% ogólnej liczby mieszkańców miasta i gminy. Dzieci w wieku szkolnym stanowiły – 17%.

Rozdział III

ANALIZA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY

1. DROGI

Przez miasto i gminę Żuromin przechodzą 2 drogi wojewódzkie:

- 1) nr 563 Rypin – Mława,
- 2) nr 541 Lubawa – Sierpc,

a także drogi powiatowe, które szczegółowo przedstawia poniższa tabela:

WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH – POWIAT ŻUROMIŃSKI							
Lp.	Klasa drogi G- główna Z-biorcza L-lokalna	Stara nazwa drogi	Nowy nr drogi	Nowa nazwa drogi	Łączna długość drogi	Długość odcinków pozamiejskich w kilometrach	Długość odcinków miejskich w kilometrach
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Z	ulica Szpitala w Żurominie	4641W	Ulica Szpitalna w Żurominie	0,894	0,000	Ul. Szpitalna w Żurominie – 0,894
2.	G	Nowa Wieś - Działdowo	4601W	Nowa Wieś - Działdowo	4,725	4,725	
3.	Z	Przetyk – Niechłonin - Kuczbork	4602W	Przetyk – Niechłonin - Kuczbork	8,666	8,666	
4.	Z	Sarnowo-Zalesie	4603W	Sarnowo - Zalesie	1,975	1,975	
5.	L	Będzimin – Rozwozin - Cieszki	4604W	Będzimin – Rozwozin - Cieszki	3,838	3,838	

WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH – POWIAT ŻUROMIŃSKI							
Lp.	Klasa drogi G- główna Z-biorcza L-lokalna	Stara nazwa drogi	Nowy nr drogi	Nowa nazwa drogi	Łączna długość drogi	Długość odcinków pozamiejskich w kilometrach	Długość odcinków miejskich w kilometrach
1	2	3	4	5	6	7	8
6.	L	Zieluń – Kozilas - Chojnowo	4605W	Zieluń – Kozilas - Chojnowo	15,347	15,347	
7.	Z	Zielona – Gościszka – Zalesie - Jabłonna	4606W	Zielona – Gościszka – Zalesie - Jabłonna	7,620	7,620	
8.	Z	Żuromin - Osówka	4607W	Żuromin - Osówka	4,722	3,887	Wiadrowska w Żurominie – 0,835
9.	Z	Osówka - Straszewy	4608W	Osówka - Straszewy	4,581	4,581	
10.	Z	Osówka - Lubowidz	4609W	Osówka - Lubowidz	4,975	4,975	
11.	Z	Zieluń – Wronka – Adamowo - Dłutowo	4610W	Zieluń – Wronka – Adamowo - Dłutowo	3,528	3,528	
12.	Z	Zieluń – Wylazłowo – do dr. Nr 07148	4611W	Zieluń – Wylazłowo	6,357	3,357	
13.	L	Pątki – Płociczno – Mieczówka – Suchy Grunt	4612W	Pątki – Płociczno – Mieczówka – Suchy Grunt	18,680	18,680	
14.	G	Od dr. Woj. Nr 541 – Brudnice – Sinogóra - Kipchy	4613W	Od dr. Woj. Nr 541 – Brudnice – Sinogóra - Kipchy	18,681	18,681	
15.	L	Od dr. 07151 – Brudnice – Bądzyn - Lubowidz	4614W	Od dr. 07151 – Brudnice – Bądzyn - Lubowidz	4,785	4,785	
16.	Z	Pątki – Dziwy - Sinogóra	4615W	Pątki – Dziwy - Sinogóra	5,175	5,175	
17.	Z	Raczyny – Dąbrowice - Syberia	4616W	Raczyny – Dąbrowice - Syberia	6,095	6,095	
18.	Z	Jasiony – Syberia - Płociczno	4617W	Jasiony – Syberia - Płociczno	8,162	8,162	
19.	Z	Pietrzyk – Szaniec- Dębówka	4618W	Pietrzyk – Szaniec- Dębówka	6,237	6,237	
20.	Z	Mościska – gr. Woj. – Chrapoń - Lutocin	4619W	Mościska – gr. Woj. – Chrapoń - Lutocin	6,773	6,773	
21.	G	Poniatowo –	4620W	Poniatowo-	13,262	13,262	

WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH – POWIAT ŻUROMIŃSKI							
Lp.	Klasa drogi G- główna Z-biorcza L-lokalna	Stara nazwa drogi	Nowy nr drogi	Nowa nazwa drogi	Łączna długość drogi	Długość odcinków pozamiejskich w kilometrach	Długość odcinków miejskich w kilometrach
1	2	3	4	5	6	7	8
		Lutocin – gr.woj. - Września		Lutocin – granica województwa Września - Borowo			
22.	L	Chromakowo-Mojnowo - Lutocin	4621W	Chromakowo-Mojnowo - Lutocin	7,068	7,068	
23.	Z	Lutocin – Zimosza – dr.woj. Nr 541	4622W	Lutocin – Zimosza – dr.woj. Nr 541	7,513	7,513	
24.	L	Lutocin – Elżbiecie - Jonne	4623W	Lutocin – Elżbiecie - Jonne	5,706	5,706	
25.	Z	Swojęcín – Obręb – Jonne – dr.woj. Nr 541	4624W	Swojęcín – Obręb – Jonne – dr.woj. Nr 541	7,702	7,702	
26.	Z	Poniatowo – Swojęcín - Biezuń	4625W	Poniatowo – Swojęcín - Biezuń	9,487	9,217	
27.	L	Chamsk – dr.woj. Nr 541	4626W	Chamsk – dr.woj. Nr 541	1,504	1,504	
28.	Z	Żuromin – Kliczewo - Kuczbork	4627W	Żuromin – Kliczewo - Kuczbork	12,800	10,752	Ul. Olszewska w Żurominie – 2,048
29.	L	Olszewo – Kosewo - Zielona	4628W	Olszewo – Kosewo - Zielona	5,444	5,444	
30.	L	Kuczbork – Glinki – Nidzgora	4629W	Kuczbork – Glinki - Nidzgora	3,650	3,650	
31.	L	Olszewo – Dębsk – Nadratowo - Ługi	4630W	Olszewo – Dębsk – Nadratowo - Ługi	9,090	9,090	
32.	G	Biezuń - Szreńsk	4640W	Biezuń – Szreńsk - Mława	9,558	9,558	
33.	L	Wilewo – Zgliczyn - Glinki	4631W	Wilewo – Zgliczyn - Glinki	2,774	2,774	
34.	Z	Sadłowo – Sławęcín – Zgliczyn - Kościelny	4632W	Sadłowo – Sławęcín – Zgliczyn - Kościelny	10,560	10,560	
35.	L	Karniszy – Kobyła Łąka	4633W	Karniszy – Kobyła Łąka	3,512	3,512	
36.	Z	Biezuń - Drzazga	4634W	Biezuń - Drzazga	11,950	11,950	

WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH – POWIAT ŻUROMIŃSKI							
Lp.	Klasa drogi G- główna Z-biorcza L-lokalna	Stara nazwa drogi	Nowy nr drogi	Nowa nazwa drogi	Łączna długość drogi	Długość odcinków pozamiejskich w kilometrach	Długość odcinków miejskich w kilometrach
1	2	3	4	5	6	7	8
37.	Z	dr.nr 561 – Sokołowy Kąt - Siemiątkowo	4635W	dr.nr 561 – Sokołowy Kąt - Siemiątkowo	13,463	13,463	
38.	Z	Zielona - Osówka	4636W	Zielona - Osówka	3,928	3,928	
39.	Z	Szreńsk – Kluczewo - Miłotki	2335W	Szreńsk – Kluczewo - Miłotki	3,173	3,173	
40.	L	Radzanów – Gradzanowo Kościelne	2358W	Radzanów – Gradzanowo Kościelne	0,578	0,578	
41.	L	Drzazga – Siemiątkowo Rogale	2360W	Drzazga – Siemiątkowo Rogale	6,092	6,092	
42.	Z	Siemiątkowo - Krzeczanowo	4637W	Siemiątkowo – Krzeczanowo	5,511	5,511	
43.	Z	Gradzanowo – Siemiątkowo - Wolany	4638W	Gradzanowo – Siemiątkowo - Wolany	7,119	7,119	
44.	L	Krzeczanowo - Kodłutowo	4639W	Krzeczanowo - Kodłutowo	2,935	2,935	
45.	Z	Koziebrody – Pijawnia	2994W	Drobin - Koziebrody – Pijawnia	0,471	0,471	
46.	L	Koszczywiec - Jaworowo	3013W	Pólka Raciąż – Pijawnia - Jaworowo	11,076	11,076	
47.	G	Raciąż - Radzanów	3014W	Raciąż – Radzanów - Liberadz	8,149	8,149	

2. KOMUNIKACJA

Mieszkańcy miasta i gminy Żuromin na co dzień korzystają z Państwowej Komunikacji Samochodowej Mława Placówka Terenowa Żuromin.

Na terenie miasta i gminy nie ma kolei.

Komunikacja PKS obsługuje zarówno połączenia lokalne do okolicznych miast zlokalizowanych w niedalekiej odległości od Żuromina, a także linie dalsze do takich miast jak Warszawa, Olsztyn, Gdańsk, Toruń, Bydgoszcz.

Ze względu na znikome zainteresowanie ze strony mieszkańców, linie lokalne PKS funkcjonują najczęściej w dni robocze, natomiast dalekobieżne kursy funkcjonują również w niedzielę i święta.

W sumie PKS w Żurominie dysponuje 34 autobusami.

3. ŁĄCZNOŚĆ, ELEKTROENERGETYKA, GAZOWNICTWO, CIEPŁOWNICTWO

3.1 ŁĄCZNOŚĆ

Zabezpieczenia w łącza telefoniczne na terenie miasta i gminy Żuromin realizowane są poprzez automatyczne centrale telefoniczne typu RISLU zlokalizowane w Żurominie. Centrale te zapewniają bieżące potrzeby oraz w razie potrzeby mają możliwość dalszej rozbudowy. Głównym operatorem telefonicznym na terenie miasta i gminy Żuromin jest Telekomunikacja Polska S.A.

W mieście Żuromin znajdują się stacje bazowe następujących telefonii komórkowych:

1. PTK Centertel,
2. ERA GSM,
3. PLUS GSM,
4. PLAY.

W zakresie internetyzacji na terenie miasta i gminy Żuromin również znaczącą rolę odgrywa Telekomunikacja Polska S.A.

3.2 ELEKTROENERGETYKA

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla miasta i gminy Żuromin są linie magistralne SN-15 kV. Linie te zasilają sieć rozdzielczą 15 kV, z której poprzez 86 stacji 15/0,4 kV dostarczana jest energia elektryczna do odbiorców.

Cały system elektroenergetyczny ma możliwość rozbudowy i dostosowania do wzrostu zapotrzebowania mocy i energii elektrycznej. Gmina i miasto Żuromin obsługiwane są przez Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Wschód Sp. z o.o. w Ciechanowie.

3.3 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Miasto i gmina Żuromin posiada plany zagospodarowania przestrzennego dla miasta i gminy Żuromin, dla niektórych terenów (tj. bardzo mały procent jeśli chodzi o całą gminę i miasto).

Aktualnie trwają prace nad opracowywaniem planu zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta.

Urząd posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Żuromin, które zostało przyjęte Uchwałą nr 193/XXXI/2001 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 9 lutego 2001 roku.

3.4 BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Na terenie miasta Żuromin zamieszkiwanych jest obecnie 2800 lokali mieszkalnych. W gminie jest to 1600 lokali mieszkalnych.

Powierzchnia przeciętnego mieszkania na terenie gminy wynosi 79,9 m².

Średnia powierzchnia lokalu należącego do lokali socjalnych wynosi 32,3 m².

Statystyczna powierzchnia lokalu mieszkalnego przypadająca na jednego mieszkańca w mieście Żuromin wynosi 23,5 m².

Statystyczna powierzchnia lokalu mieszkalnego przypadająca na jednego mieszkańca w gminie Żuromin wynosi 21,5 m².

Zaludnienie lokali socjalnych w mieście wynosi 11,9 m²/os. Zaludnienie lokali mieszkalnych będących własnością zakładów pracy -14,8 m² / os.

Poziom stawek czynszu na terenie miasta Żuromin kształtuje się następująco:

- podstawowa stawka czynszu mieszkaniowego w komunalnym zasobie mieszkaniowym wynosi 2,00 zł / m²,
- minimalna stawka czynszu po obniżkach związanych z użytecznością lokali wynosi 1,90 zł / m²,
- czynsz przy uwzględnieniu czynników podwyższających wartości użytkowe mieszkania wynosi 2,10 zł / m²,

- czynsz za lokale socjalne wynosi 0,95 zł / m²,
- procentowa liczba rodzin, która nie płaci regularnie swoich zobowiązań czynszowych i innych opłat wynosi 8,8 %.

Rozdział IV

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

1. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie gminy i miasta Żuromin zlokalizowane są następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkół Nr 1 w Żurominie (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum),
- Zespół Szkół Nr 2 w Żurominie (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum),
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Będziminie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Chamsku,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Kliczewie Dużym,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Poniatowie
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Raczynach
- Samorządowe Przedszkole Nr 1 w Żurominie
- Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Żurominie
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Żurominie (podlega Starostwu Powiatowemu),
- Liceum Ogólnokształcące w Żurominie (podlega Starostwu Powiatowemu),
- Zespół Szkół Specjalnych (podlega Starostwu Powiatowemu).

Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach oświaty podległych gminie:

	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
Gimnazja	772	61
Szkoły podstawowe	1256	113
Przedszkola	255	23

Wszystkie szkoły podstawowe są wyposażone w pracownie komputerowe z dostępem do Internetu. 4 szkoły podstawowe na terenie gminy mają do dyspozycji sale do gimnastyki korekcyjnej lub sale gimnastyczne.

2. KULTURA

Na terenie miasta i gminy Żuromin działa Żuromińskie Centrum Kultury. W ramach ŻCK działają zespoły tańca ludowego, tańca nowoczesnego, koła muzyczne i plastyczne. Przy ŻCK działa miejska orkiestra dęta, Klub Seniora i Koło Brydża Sportowego i Gminne Centrum Informacji.

Celem powołania i zadaniem GCI jest:

- udzielanie informacji dotyczących podjęcia pracy i nauki,
- udostępnianie sprzętu komputerowego,
- pomoc bezrobotnym,
- usługi biurowe.

ŻCK organizuje liczne imprezy kulturalne. Co roku największymi imprezami są: Dni Powiatu i Miasta Żuromin, konfrontacje taneczne „Piruet”, spotkania ze sztuką współczesną, „Majówka” dla mieszkańców Żuromina, „Sobótka” dla mieszkańców Poniatowa, obchody świąt państwowych i lokalnych. Przy ŻCK działają także młodzieżowe zespoły muzyczne.

Biblioteka Powiatowo-Miejska utrzymywana w 90% z budżetu gminy i miasta. We wszystkich szkołach wiejskich funkcjonują biblioteki, z których mogą korzystać mieszkańcy. Liczba woluminów wynosi 50.261.

W Żurominie znajduje się miejski stadion sportowy, który został użyczony Miejskiemu Klubowi Sportowemu „WKRA - ŻUROMIN”. W ramach działalności klubu szkolone są dzieci i młodzież w sekcjach piłki nożnej żaczków, trampkarzy i juniorów.

W 13 wsiach funkcjonują Domy Ludowe. W dwóch znajdują się świetlice, w których dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny po zajęciach w szkole.

W trakcie trwania roku szkolnego, jak i po jego zakończeniu, na terenie gminy organizowane są różnego rodzaju konkursy i turnieje dla dzieci i młodzieży propagujące sport.

3. OCHRONA ZDROWIA

Funkcję ochrony zdrowia na terenie gminy i miasta Żuromin spełnia Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej, dla którego organem założycielskim jest Samorząd Powiatu Żuromińskiego.

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żurominie funkcjonuje jako jednostka samodzielna od dnia 31.12.1997 r. Natomiast od dnia 06.10.1999 r., kiedy utworzono Zakład Opiekuńczo – Leczniczy, jednostka działa jako Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Żurominie przy ul. Szpitalnej 56.

Ustrój SP ZZUZ w Żurominie oraz inne sprawy dotyczące jego funkcjonowania określa Statut przyjęty przez Radę Społeczną w dniu 27.09.1999 r. Uchwałą nr 9/99 a zatwierdzony przez Radę Powiatu – Uchwałą nr XI/65/1999 w dniu 01.10.1999 r. . Faktycznie został on wdrożony w życie w dniu 06.10.1999 r. z chwilą rejestracji w rejestrze SP ZOZ prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie – Wydział V Gospodarczy. Wpis w KRS – SP ZZUZ Żuromin uzyskał w dn. 10.10.2001 r. pod numerem 00051182.

Obszar działania SP ZZUZ w Żurominie stanowi obwód profilaktyczno - leczniczy obejmujący środowisko rolnicze na terenach wiejskich i miasta Żuromin. Oprócz miasta (gminy) Żuromin do obszaru objętego publiczną opieką medyczną SP ZZUZ w Żurominie należą także gminy: Biezuń, Kuczbork – Osada, Lubowidz, Lutocin, i Siemiątkowo.

Szpital posiada I stopień referencyjności.

Prowadzenie procesu leczenia w szeroko rozumianym zakresie SP ZZUZ w Żurominie realizuje poprzez świadczenie pomocy zdrowotnej na następujących płaszczyznach:

- prowadzenie badań lekarskich podmiotowych i przedmiotowych;
- udzielanie porad lekarskich, w tym porad specjalistycznych;
- szeroko rozumiane leczenie;
- badania i terapię psychologiczną;
- rehabilitację leczniczą;

- opiekę nad kobietą z ciążą zagrożoną i jej płodem, porodem, położeniem oraz nad noworodkiem;
- prowadzenie badań diagnostycznych, w tym analityki medycznej;
- pielęgnację chorych;
- pielęgnację i opiekę nad osobami niepełnosprawnymi;
- opiekę paliatywną;
- orzekanie i opiniowanie o stanie zdrowia;
- zapobieganie powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne i promocję zdrowia;
- zaopatrywanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Podstawowym zadaniem SP ZZOZ w Żurominie jest przede wszystkim podejmowanie działań służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz prowadzenie innych działań wynikających z procesu leczenia. Są one realizowane poprzez:

- prowadzenie działalności stacjonarnej obejmującej podstawową i specjalistyczną opiekę szpitalną;
- działalność ambulatoryjną obejmującą specjalistyczną opiekę zdrowotną oraz diagnostykę medyczną i rehabilitację;
- świadczenie pomocy doraźnej przez Izbę Przyjęć.

Szpital Rejonowy w Żurominie oddany został do użytku w 1981 r. Była to pierwsza placówka lecznictwa stacjonarnego, która rozpoczęła świadczenie usług dla 45.000 osób zamieszkałych w rejonie jej działania. W budynku szpitala rozmieszczono 220 łóżek i 5 podstawowych oddziałów szpitalnych, tj. oddział wewnętrzny, oddział chirurgiczny z blokiem operacyjnym, oddział dziecięcy, oddział położniczo - ginekologiczny z traktem porodowym i salę cięć cesarskich oraz oddział noworodkowy.

Do 1999 r. SP ZZOZ posiadał w swojej strukturze 6 oddziałów: wewnętrzny, chirurgii ogólnej, dziecięcy, ginekologiczno-położniczy, paliatywny oraz dermatologiczny. W wyniku zmian zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne. Nastąpiły zmiany w strukturze organizacyjnej szpitala. Przez kolejne lata utworzono 5 nowych oddziałów: rehabilitacji, chirurgii urazowo-ortopedycznej, zakład opiekuńczo-leczniczy, oddział dzienny rehabilitacyjny i oddział dzienny psychiatryczny i leczenia uzależnień. Powstało również hospicjum domowe i długoterminowa opieka domowa. W 2000 r. zlikwidowano oddział dermatologiczny. W lecznictwie ambulatoryjnym utworzono poradnię alergologiczną, leczenia bólu, chirurgii onkologicznej oraz poradnię rehabilitacyjną. W 2002 r. w strukturach SP ZZOZ powstaje bar przyszpitalny zaś w 2006 r. Apteka ogólnodostępna będąca własnością SPZZOZ Żuromin.

Obecnie jednostka świadczy szeroki wachlarz usług medycznych, czyniąc ustawiczne starania o jego poszerzenie zarówno w zakresie lecznictwa stacjonarnego jak i ambulatoryjnego.

Zapewniona jest również opieka duszpasterska, która obejmuje odwiedziny w salach, msze święte i całodobowy dyżur telefoniczny kapłana.

SPZZOZ posiada 12 oddziałów oraz 25 lekarzy pracujących w szpitalu.

Oddziały Szpitala :

- Oddział Wewnętrzny,
- Oddział Chirurgii ogólnej,
- Oddział Dziecięcy,
- Oddział Ginekologii i Położnictwa,
- Oddział Opieki Paliatywnej,
- Oddział Noworodkowy,
- Oddział Rehabilitacyjny,
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
- Oddział Urologii Jednodniowej – na bazie łóżek istniejącego oddziału chirurgii ogólnej,
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy,
- Oddział Dzienny Psychiatryczny,
- Oddział Intensywnej Opieki Medycznej.

Liczbę pacjentów szpitala od 2005 roku do I półrocza 2007 roku przedstawia poniższa tabelka

Rok	2005	2006	I poł. 2007
liczba pacjentów	6117	5816	3307
liczba noworodków	469	481	773
razem	6586	6297	4080

Usługi lekarskie na terenie miasta i gminy Żuromin świadczą także prywatne gabinety lekarskie. Na obszarze Żuromina działa Przychodnia Lekarska „PANACEUM” Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - ul. Wiatraczna 19, w Żurominie.

Warto również wspomnieć o CARITAS Diecezji Płockiej funkcjonującej przy ul. Kościuszki 2 w Żurominie. Na terenie Żuromina placówka ta organizuje m.in. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Hospicja Domowe, Zespoły Długoterminowej Opieki

Domowej, Gabinety Rehabilitacji, Środowiskowy Dom Samopomocy im. Jana Pawła II.

Ponadto, na terenie miasta i gminy Żuromin funkcjonuje 6 aptek, z czego wszystkie zlokalizowane są na terenie miasta Żuromin. Jedna z aptek funkcjonuje w Szpitalu w Żurominie, a pozostałe 5 na pozostałej części miasta.

4. POMOC SPOŁECZNA

W Żurominie działa Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który obsługuje około 60 pacjentów. Pomoc społeczna gminy opiera się głównie na dożywianiu dzieci z ubogich rodzin, pomocy materialnej dla najuboższych, dofinansowaniu wypoczynku wakacyjnego dzieci i młodzieży z ubogich rodzin, wypożyczaniu sprzętu rehabilitacyjnego.

Tabela: Pomoc społeczna udzielona przez M-GOPS w Żurominie na obszarze gminy w latach 2004-2007

Kategorie pomocy	2004	2005	2006	2007 styczeń- sierpień
ubóstwo	0	83	3	0
bezrobocie	167	143	119	47
niepełnosprawność	38	35	35	34
bezradność	64	63	64	45
alkoholizm	15	9	13	5
sieroctwo	0	1	0	0
bezdomność	3	1	4	2
długotrwała choroba	41	44	38	27
przemoc	4	4	7	5

Tabela: Pomoc społeczna udzielona przez M-GOPS w Żurominie na obszarze miasta w latach 2004-2007

Kategorie pomocy	2004	2005	2006	2007 styczeń- sierpień
ubóstwo	0	45	5	0
bezrobocie	204	165	141	95
niepełnosprawność	60	50	60	50
bezradność	49	46	72	15
alkoholizm	14	14	8	10
sieroctwo	0	1	0	0
bezdomność	1	0	2	0
długotrwała choroba	55	67	39	29
przemoc	2	4	3	2

5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zarówno na terenie miasta jak i gminy Żuromin daje się zaobserwować systematyczny spadek liczby przestępstw. Szczegółowe dane na ten temat prezentują poniższe tabele.

Tabela. Liczba przestępstw na obszarze gminy w latach 2004-2007.

Kategorie przestępstw	2004	2005	2006	2007 (styczeń- sierpień)
kradzież	40	60	36	21
kradzież z włamaniem	52	33	22	23
rozbój i wymuszenia rozbójnicze	4	8	4	3
bójka i pobicie	2	4	8	5
uszkodzenie mienia	5	11	10	6
przestępstwa narkotykowe	66	94	28	34

Kategorie przestępstw	2004	2005	2006	2007 (styczeń-sierpień)
przestępstwa drogowe	72	113	66	40
Zabójstwa	-	-	-	-
zgwałcenia	-	-	-	-

Tabela. Liczba przestępstw na obszarze miasta w latach 2004-2007

Kategorie przestępstw	2004	2005	2006	2007 (styczeń-sierpień)
kradzież	38	41	22	21
kradzież z włamaniem	44	28	19	17
rozbój i wymuszenia rozbójnicze	4	7	4	3
bójka i pobicie	2	1	7	4
uszkodzenie mienia	4	6	8	6
przestępstwa narkotykowe	66	94	28	31
przestępstwa drogowe	44	80	40	25
zabójstwa	-	-	-	-
zgwałcenia	-	-	-	-

Rozdział V

OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA

1. STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Generalnym odbiornikiem wód powierzchniowych jest rzeka Wkra, która zbiera bezpośrednio lub pośrednio (a pośrednictwem rzeki Mławki) nadmiar wód powierzchniowych z przeważającej części opracowania (poza zachodnim krańcem gminy stanowiącym fragment dorzecza Skrwy). Przez analizowany teren Wkra płynie południkowo przez środkową część gminy na docinku długości ca 9 km.

Szerokość dna doliny wykształconej przez rzekę jest na badanym odcinku dość zmienna i waha się w granicach od ca 200 – 500 m w części północnej do ca 2 km w części południowej, przy czym w obrębie rozszerzeń dna doliny obserwuje się występowanie szeregu stałych podmokłości.

W ramach monitoringu wód płynących w województwie mazowieckim (w tym w byłym województwie ciechanowskim) prowadzone są badania jakości wód powierzchniowych w zakresie wskaźników hydrobiologicznych i fizykochemicznych. Na terenie gminy Żuromin zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowo – kontrolny w Brudnicach na rzece Wkrze.

Ocena jakości wód przeprowadzana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Ciechanowie od 1995 roku wykazywała w większości badań ich poza klasowy charakter.

Obecna nieznaczna poprawa stanu czystości rzeki w stosunku do lat poprzednich, nie mająca odzwierciedlenia w zmianie klasyfikacji wyraża się mniejszymi wskaźnikami przekroczenia dopuszczalnych norm, co świadczy o zmniejszeniu koncentracji zanieczyszczeń. Źródłem tych zanieczyszczeń jest nieuporządkowana do końca gospodarka ściekowa w miastach w górnym biegu rzeki Wkry, nierozwiązana – na obszarach wiejskich oraz dominujący rolniczy i hodowlany sposób użytkowania gruntów.

Dla potrzeb turystyki i wypoczynku nawodnego jest wymagana II klasa czystości. Obecnie ze względu na nadmierne zanieczyszczenie Wkry nie jest możliwe jej bezpośrednie, rekreacyjne wykorzystanie. Dążąc do poprawy przydatności Wkry do rekreacji należy nie tylko poprawić czystość jej wód, ale również zrekonstruować dawną zabudowę hydrotechniczną oraz zwiększyć retencję przez budowę planowanego zbiornika wodnego w miejscowości Poniatowo.

2. STAN CZYSTOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Podstawowym źródłem zaopatrzenia indywidualnych gospodarstw domowych w wodę jest pierwszy poziom wodonośny o budzącej zastrzeżenia niskiej jakości wód.

Z badań przeprowadzonych przez SSE w Ciechanowie (na terenie miasta i gminy nie ma Żuromin nie ma punktów badawczych jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego i wojewódzkiego) wynika, że woda w studniach (najczęściej kopanych) jest często skażona bakteriologicznie i chemicznie (ponadnormatywna zawartość związków azotu).

Pierwszy przypowierzchniowy poziom wodonośny narażony jest na skażenie zanieczyszczeniami z powierzchni, co jest konsekwencją intensywnego stosowania nawozów mineralnych oraz niewłaściwej gospodarki ściekowej. Związku z:

- płytkim zaleganiem wody gruntowej na znacznej części terenu,
- występowaniem obszaru o słabej izolacyjności gruntowej warstw wodonośnych w północno – zachodniej części gminy,
- niską wydajnością oraz często złą jakością ,
- poziom ten nie nadaje się do zapatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby bytowo – gospodarcze.

Woda z głębszych warstw wodonośnych (II poziom) stanowiących podstawę wodociągów zbiorowych, charakteryzuje się wysoką zawartością związków żelaza i manganu, co wymusza budowę stacji uzdatniania wody przy hydroforniach.

3. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA

Na terenie miasta i gminy Żuromin nie są prowadzone pomiary zanieczyszczenia powietrza (stężenie m. in. związków siarki, azotu). Emisja zanieczyszczeń do powietrza z obszaru miasta pochodzi przede wszystkim z procesów energetycznego spalania paliw w kotłowniach technologiczno – grzewczych. Zastosowanie urządzeń odpylających i pochłaniających gazy pozwala na ograniczenie emisji zanieczyszczeń poniżej wartości dopuszczalnych.

Istotnym źródłem emisji o charakterze liniowym jest emisja zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł mobilnych. Emisja zanieczyszczeń do powietrza wywołana przez komunikację stanowi szacunkowo ok. 15% ogólnej emisji. W Żurominie, w pobliżu ruchliwych skrzyżowań oraz wzdłuż tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pojazdów udział emisji wywołanej przez transport jest porównywalny z zanieczyszczeniami pochodzącymi z emisji przemysłowej lub energetycznej.

Podstawowymi zanieczyszczeniami komunikacyjnymi emitowanymi w spalinach są: tlenek węgla, węglowodory, tlenek azotu, związki ołowiu. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych może być osiągnięte w wyniku: zaostrzenia kryteriów stosowanych podczas obowiązkowych przeglądów samochodów, modernizacji tras komunikacyjnych oraz uzupełnienia ciągów roślinności przydrożnej.

Na terenach wiejskich to zanieczyszczeń kształtowane jest głównie przez paleniska domowe, emisje ze źródeł naturalnych (powierzchnia ziemi – procesy mineralizacji materii organicznej) oraz emisję niezorganizowaną z podłoża, zwłaszcza w okresie prac polowych podczas suszy i wietrznej pogody. Uciążliwości o charakterze lokalnym i zagrożenia jakości powietrza mogą wystąpić w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów hodowlanych, w tym drobiowych.

4. STAN CZYSTOŚCI GLEB

Od 1991 roku utrzymuje się zbliżone do średniego w kraju nadmierne zakwaszenie gleb. Gleby kwaśne stanowiły w gminie ok. 70% ogółu użytków rolnych (w Polsce 56%). Gleby zbyt kwaśne posiadają ograniczoną przydatność rolniczą. Bez podwyższenia odczynu gleb poprzez wapnowanie, nie jest możliwe osiągnięcie wysokich wyników produkcyjnych, a uzyskane plody rolne charakteryzują się obniżoną jakością.

Nie stwierdzono gleb o podwyższonej na skutek antropopresji zawartości siarki. Gleby gminy nie wykazują zanieczyszczenia metalami ciężkimi i posiadają warunki do produkcji żywności o wysokich parametrach jakościowych.

Rozdział VI

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

1. PODMIOTY GOSPODARCZE

Na terenie miasta i gminy Żuromin działają następujące podmioty gospodarcze:

- „TOMIC” S.A Żuromin - produkcja wysokiej jakości automatycznych, czujnikowych regulatorów temperatury stosowanych w przyrządach elektrycznych powszechnego użytku,
- „LDM ELECTRONIC” Żuromin – produkcja profesjonalnej aparatury nagłaśniającej, powermikserów, kolumn głośnikowych, a także bezprzewodowych zestawów konferencyjnych,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Żuromin – produkcja produktów pochodzenia mlecznego,
- „MAX PARKIET” Żuromin – produkcja wysokogatunkowych parkietów, mozaik podłogowych, paliwa ekologiczne: brykietu oraz peletu,
- Zakład „Stolarski” Będzimin – produkcja drzwi i okien drewnianych,
- „Remeb” Franciszkowo – produkcja mebli kuchennych,
- PB DOMEX Żuromin - produkcja stolarki okiennej PCV,
- „Granit” Żuromin – produkcja marmurowych i granitowych posadzek, parapetów, schodów i nagrobków,
- „Pomatix” Żuromin – produkcja materiałów do wyrobu elementów z tworzyw sztucznych w przemyśle samochodowym i elektronicznym,
- Zakład stolarski J.Sosnowski Będzimin – produkcja parkietów i drzwi,
- ZPH CHEMIX – produkcja wyrobów z gumy (z wyjątkiem ogumienia do pojazdów), wykładzin podłogowych i tkanin gumowanych,
- Daewoo-FSO Motor S.A. (Terrabud)– produkcja stopnic, schodów, parapetów, płytek chodnikowych,
- Żuromińskie Zakłady Komunalne sp. z.o.o.

2. CHARAKTERYSTYCZNE CECHY FUNKCJI GOSPODARCZYCH W GMINIE

Gmina Żuromin ma charakter rolniczo-przemysłowy. Wyróżnia się wysoką produkcją drobiarską. W produkcji roślinnej dominują zboża, ziemniaki i buraki cukrowe. Przemysł skoncentrowany jest głównie na terenie miasta. największe zatrudnienie występuje w branży elektromechanicznej, odzieżowej i spożywczej. Systematycznie wzrasta znaczenie gospodarcze małych firm prywatnych o charakterze rodzinnym. Ogólnie na terenie gminy działa ponad 1000 podmiotów, z których większość zajmuje się handlem.

W mieście Żuromin działa szereg instytucji o charakterze powiatowym, a także banków i firm ubezpieczeniowych.

Główną funkcją gospodarczą miasta i gminy Żuromin jest handel i usługi, a także nieliczna produkcja.

Główne czynniki wpływające na ww. funkcje gospodarcze gminy to:

- działalność handlowo-usługowa wynikająca z tradycji,
- możliwość rozwoju turystyki, agroturystyki, małych i średnich przedsiębiorstw, produkcji nieuciążliwej dla środowiska oraz usług i handlu.
- grupa zakładów pracy o strategicznym znaczeniu, mających dobrą kondycję finansową, które deklarują chęć rozwoju działalności i tworzenia nowych miejsc pracy,
- zdecydowana większość podmiotów gospodarczych to zakłady osób fizycznych,
- korzystne położenie komunikacyjne i geograficzne.

3. BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Głównie ze względu na dynamiczny rozwój na terenie miasta i gminy Żuromin placówek handlowo-usługowych, a także z uwagi na fakt, iż przedsiębiorstwa produkcyjne systematycznie zwiększają zatrudnienie, poziom bezrobocia w ww. regionie systematycznie spada. Potwierdzają to poniższe dane.

Tabela.. Liczba osób bezrobotnych na terenie miasta i gminy Żuromin.

Rok	Liczba bezrobotnych	
	Miasto	Gmina
2004	1112	667
2005	1048	623
2006	896	500

Tabela. Struktura bezrobocia na terenie miasta i gminy Żuromin.

rok	Miasto	Gmina	stopa bezrobocia dla powiatu żuromińskiego
	% bezrobocia (w odniesieniu do powiatu żuromińskiego)	% bezrobocia (w odniesieniu do powiatu żuromińskiego)	
2004	bd	bd	27,6 %
2005	bd	bd	25,4 %
2006	bd	bd	23,1 %

Tabela. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia na terenie miasta Żuromin.

	2004		2005		2006	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Wyższe	18	27	23	33	13	39
Policealne i średnie zawodowe	160	163	137	164	126	136
Ogólnokształcące	38	79	38	93	45	80
Zasadnicze zaw.	217	153	182	140	150	115
gimnazjalne i poniżej	138	119	126	112	97	95
Ogółem	571	541	506	542	431	465

Tabela. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia na terenie gminy Żuromin.

	2004		2005		2006	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Wyższe	1	6	0	9	4	11
Policealne i średnie zawodowe	54	80	53	77	44	59
Ogólnokształcące	6	24	7	23	13	29
Zasadnicze zaw.	144	106	127	97	89	87
gimnazjalne i poniżej	141	105	132	98	86	78
Ogółem	346	321	319	304	236	264

Tabela. Struktura bezrobotnych wg wieku na terenie miasta Żuromin.

	2004		2005		2006	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
18-24	177	109	135	107	129	100
25-34	139	162	131	159	98	119
35-44	117	157	94	151	78	123
45-54	113	104	121	117	99	109
55-59	23	9	23	8	23	14
60 i więcej	2	-	2	-	4	-
ogółem	571	541	506	542	431	465

Tabela. Struktura bezrobotnych wg wieku na terenie gminy Żuromin

	2004		2005		2006	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
18-24	108	85	92	72	68	67
25-34	85	101	68	103	58	82
35-44	78	71	70	68	48	58
45-54	60	57	69	53	21	78
55-59	13	7	18	8	11	8

	2004		2005		2006	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
60 i więcej	2		2	x	7	x
ogółem	346	321	319	304	207	293

Rozdział VII

ROLNICTWO

1. WARUNKI AGROPRZYRODNICZE

Na terenie miasta i gminy Żuromin występują liczne cechy agroklimatu korzystne dla rozwoju rolnictwa:

- ◇ Długa i ciepła jesień oraz chłodniejsze lato sprzyjają plonowaniu roślin trawiastych, motylkowych, krzyżowych, krzewów jagodowych.
- ◇ Wydłużona jesień i łagodna zima oraz opóźniona i chłodna wiosna wymuszają uprawę roślin ozimych i roślin pastewnych.

Cechy agroklimatu mało korzystne dla rozwoju rolnictwa:

- ◇ Opóźnione i chłodne wiosny, późne przymrozki wiosenne, a wczesne jesienne.
- ◇ Częste występowanie wiatrów przesuszających glebę.
- ◇ Zwiększone opady w okresie jesieni.

Teren gminy Żuromin leży w obrębie klimatycznej dzielnicy środkowej. Jest to obszar o najmniejszych opadach rocznych w Polsce – poniżej 500 mm. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,6 st. Celsjusza., średnia temperatura stycznia wynosi - 2,6 st. Celsjusza, lipca – 8,1 st. Celsjusza. Okres wegetacji trwa 200 – 220 dni.

Średnia względna wilgotność powietrza wynosi 81%.

Warunki klimatu lokalnego na przeważającym terenie gminy są korzystne zarówno z punktu widzenia osadnictwa jak i upraw rolnych.

Użytkowanie gleb na terenie gminy:

- grunty orne - 60%
- trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska) - 34%
- nieużytki - 6%

2. GŁÓWNE KIERUNKI ROLNICTWA

Struktura użytkowania gruntów rolnych wskazuje dominującą rolę produkcji rolnej w strukturze gospodarczej gminy. Wykorzystanie gruntów na cele rolnicze jest zróżnicowane przestrzennie.

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gruntów wynosi od 62% we wsi Dąbrowice do 95% w Sadowie i Cierpigorzu.

Tereny użytkowane rolniczo zajmują ogólnie 11153 ha (z tego w gminie 10318 ha) co stanowi 84% powierzchni miasta i gminy Żuromin. Szczegółowe dane na ten temat prezentują poniższe tabele:

Tabela. Struktura użytkowania gruntów rolnych w 2007 roku przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Miasto		Gmina		Razem	
	pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%
Użytki rolne	835	75,2	10318	85,0	11153	84,2
Lasy i zadrzewienia	5	0,5	482	4,0	487	3,7
Wody	6	0,5	135	1,1	141	1,1
Tereny komunikacyjne	80	7,2	326	2,7	406	3,1
Tereny osiedlowe	178	16,0	303	2,5	481	3,6
Tereny różne i nieużytki	7	0,6	569	4,7	576	4,3
Razem	1111	100	12133	100	13244	100

Tabela. Stan własności użytków rolnych i struktura obszarowa użytków rolnych:

Obszar gospodarstwa	Gmina		Miasto		Miasto i Gmina	
	Liczba gospodarstw	%	Liczba gospodarstw	%	Pow. ha	%
1 – 2 ha	58	5,6	105	32,4	10817	97
2 – 3 ha	50	4,9	53	16,5		
3 – 5 ha	131	12,6	63	19,5		
5 – 7 ha	127	11,9	34	10,5		
7 –10 ha	193	18,2	27	8,3		

10 – 15 ha	232	22	19	5,9		
15 –20 ha	104	9,9	6	1,8		
20 –30 ha	43	4,1	5	1,5		
Ponad 30 ha	21	2,0	2	0,6		
Razem indywidualne gospodarstwa rolne	959	93,2	314	97		
AWR SP					114	1,0
Lasy państwowe					11	0,1
Pozostałe grunty		6,8			211	1,9
RAZEM		100			11153	100

Dominującą formą własności jest sektor gospodarki indywidualnej, do którego należy 93,2% użytków rolnych w mieście i 97 % gruntów w gminie. Grunty Agencji Własności Rolnej skarbu Państwa są uprawiane przez rolników indywidualnych. W gminie przeważają gospodarstwa małe i średnie do 10 ha, które stanowią około 58% ogółu gospodarstw. Gospodarstwa duże i bardzo duże o powierzchni ponad 20 ha stanowią zaledwie 7%.

Na terenie gminy Żuromin w produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż - 75% powierzchni upraw przede wszystkim (żyta i mieszanek zbożowych), zboża wyższej klasy (pszenica , pszenżyto, jęczmień) stanowią tylko ¼ zasiewów. 15% areałów zajmują ziemniaki a 10% rośliny pastewne.

W produkcji zwierzęcej przeważa chów bydła i trzody chlewnej. Gmina odznacza się dużą ilością produkcji drobiu. Specjalistyczna produkcja drobiu prowadzona jest w 96 fermach usytuowanych głównie w Poniatowie, Chamsku, Olszewie, Brudnicach i Wólce Kliczewskiej.

Rozdział VII

TURYSTYKA I REKREACJA

1. BAZA TURYSTYCZNA

Zachowane dziedzictwo kulturowe, bogata historia, stanowiska archeologiczne, dobre położenie i skomunikowanie oraz walory krajoznawcze z zachowanymi naturalnymi krajobrazami, zespołami podworskimi stanowią dobre warunki do

rozwoju wszelkich form wypoczynku oraz rekreacji. Jeżeli chodzi jednak o bazę turystyczną, to trzeba stwierdzić, że w wielu przypadkach jest ona niedostateczna. Brakuje przede wszystkim miejsc noclegowych oraz tanich noclegowni, typu schroniska młodzieżowe, campingów, a także galerii i podobnych obiektów szeroko rozumianej kultury.

2. SZLAKI I ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Główną atrakcją turystyczną na terenie miasta i gminy Żuromin są spływy kajakowe organizowane przez:

- Włocławski Klub Wodniaków PTTK Włocławek,
- Akademicki Klub Turystyczny Warszawa,
- Grupa k4w,
- Klub kajakowy „Ważka” Warszawa.

Rzeka Wkra, zwana na odcinku powyżej Działdowa Nidą, a za Działdowem do Lubowidza Działdówką, jest prawobrzeżnym dopływem Narwi, uchodzącym do niej kilka kilometrów przed ujściem tej rzeki do Wisły. Jej długość wynosi 249 km. Przecina tereny historycznego Mazowsza; w górnym biegu stanowiła jego granicę. Dla kajaków dostępna zasadniczo od Działdowa, pierwszej miejscowości po połączeniu ze swym największym dopływem Szkotówką. Od Działdowa nie ma utrudnień powodowanych stanem wody. Spadek na szlaku to 0,4‰.

Jest szlakiem o charakterze nizinnym, prowadzącym głównie przez tereny łąkowe, na znacznych odcinkach górnego i środkowego biegu uregulowanym. Przeszkody na trasie stanowią jazy, elektrownie i młyny - czynne lub zniszczone. O miejsce na biwak łatwo - liczne łączki i dogodne dojścia do wody. Jedynie na odcinku Poniatowo - Biezuń zasadniczo nocować można jedynie przy wsiach lub jazach. Pewne problemy z biwakowaniem mogą wystąpić też na ostatnich kilometrach rzeki z uwagi na liczne domki letniskowe na brzegach, które zajmują często miejsca z najlepszym dostępem do wody.

Jest to szlak bardzo łatwy (ZWA), jedynie na niektórych odcinkach mogą występować nieznaczne trudności (ZWB), do Radzanowa dość uciążliwy (U3), niżej tylko nieco uciążliwy (U2). Jest to szlak malowniczy(**), wart poznania z powodu czystej, przezroczystej, zimnej wody w przeważającej części biegu, spokojnego, charakterystycznego dla środkowej Polski otoczenia z szeregami ogłowionych wierzb i zadrzewionych na znacznych odcinkach brzegów.

Można go przebyć w ciągu 8 - 9 dni, lecz warto poświęcić nań więcej czasu z uwagi na malownicze otoczenie. Trasa nieuczęszczana przez kajakarzy, nie spotyka się również innych turystów.

Rozdział VIII

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY

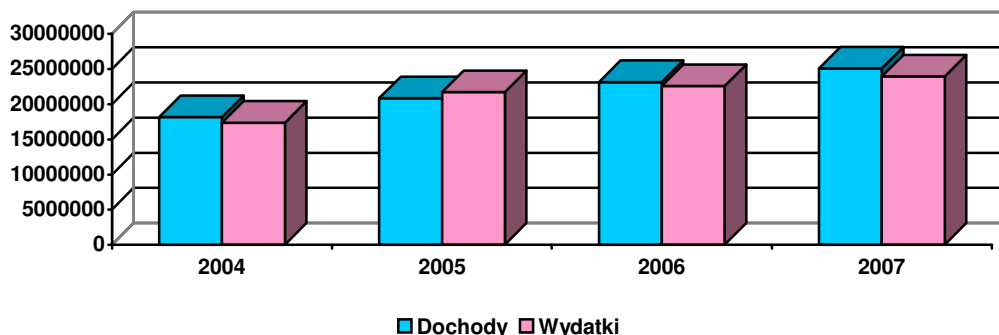
Struktura budżetu miasta i gminy Żuromin w latach 2004-2007 przedstawiała się dość korzystnie. Dochód budżetu gminy systematycznie rośnie, zarówno ogółem jak również w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Szczegółowo obrazuje to poniższa tabela.

Tabela: Struktura budżetu miasta i gminy Żuromin

Cecha	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.
Dochód budżetu gminy ogółem (w zł)	18.156.655	20.834.061	23.134.957	25.082.264
Dochód budżetu gminy ogółem na 1 mieszkańca (w zł)	2.019	2.323	2.577	2.782
Wydatki budżetu gminy (w zł)	17.363.155	21.700.561	22.586.957	23.937.264

Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2003-2006 (w zł).

Dochód gminy na jednego mieszkańca wyniósł w 2007 r. – 2782 zł i wzrósł w stosunku do 2004 r. o 27% [2019 zł].

Rozdział IX

GŁÓWNE PROBLEMY MIASTA - ANALIZA SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ układ komunikacyjny, skrzyżowanie dróg, dobry dojazd do wielu miast ✓ rozwój rolnictwa, dobre gleby i poprawiająca się struktura obszarowa gospodarstw rolnych, ✓ duże zasoby siły roboczej o zróżnicowanych kwalifikacjach ✓ występowanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych ✓ dobry poziom szkolnictwa, dbałość o tradycję, patriotyzm społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ patologie społeczne, ✓ niedostosowanie tempa budownictwa mieszkaniowego do potrzeb społeczeństwa, ✓ zły stan infrastruktury technicznej: brak gazu, na terenie wsi lub przydomowych oczyszczalni, ✓ braki w infrastrukturze społecznej i kulturalnej,

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobry stan ochrony środowiska, funkcjonujące składowisko odpadów komunalnych ✓ dobra opieka służby zdrowia – szpital ✓ silnie rozwinięty handel i usługi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ braki w infrastrukturze społecznej i kulturalnej, ✓ duże bezrobocie ✓ niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, ✓ brak jezior, lasów, brak atrakcji turystycznych ✓ słaba promocja miasta i gminy

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ położenie geograficzne regionu i bliskość dużych miast Płocka, Warszawy ✓ atrakcyjność inwestycyjna, osadnicza, turystyczna regionu ✓ przewidywane zmiany prawa i zasad działania korzystne dla samorządów ✓ integracja z Unią Europejską, środki pomocowe ✓ dobry stan środowiska w regionie ✓ ustabilizowane prawo finansowania gmin i rozwoju gospodarczego 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ mała liczba inwestorów w regionie ✓ ograniczanie możliwości finansowania samorządu gminnego ✓ niekorzystne przewidywane zmiany prawa i zasad działania (przekazywanie zadań bez zabezpieczenia finansowego) ✓ tranzytowy ruch samochodowy, transport niebezpiecznych substancji chemicznych ✓ brak kontaktów międzyregionalnych i międzynarodowych

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ obecność zaplecza edukacyjnego w Płocku – szkoły średnie i wyższe ✓ koniunktura gospodarcza w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ograniczony dostęp do środków Unii Europejskiej ✓ niemożność przeciwdziałania odpływowi wykwalifikowanej siły roboczej do wielkich miast i zagranicę.

Rozdział X

WIZJA ROZWOJU MIASTA I GMINY ŻUROMIN DO 2025 ROKU

Podstawowym wyznacznikiem przyszłego wizerunku miasta i gminy Żuromin będzie umiejętne połączenie i równoważenie rozwoju części miejskiej i wiejskiej gminy oraz wykorzystanie potencjału związanego z ruchem tranzytowym przebiegającym przez gminę.

Wielkie wyzwanie stojące przed gospodarzami gminy to ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej mieszkańcom, atrakcyjnej dla zamieszkiwania i spędzania czasu wolnego. Ważnym obszarem, który będzie podlegał przemianom, będzie przemysł i sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Poszukiwania inwestora strategicznego, który stanie się głównym partnerem gospodarczym gminy zostaną uwieńczone sukcesem. System ulg i zachęt dla małych przedsiębiorstw i rzemiosła pozwoli skutecznie generować także lokalne miejsca pracy.

Poniżej przedstawiona została Wizja i Misja miasta i gminy Żuromin:

WIZJA rozwoju miasta i gminy Żuromin

Gmina umiejętnie wykorzystująca duży potencjał społeczno-gospodarczy do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, dbająca o tworzenie dogodnych warunków do pracy oraz godnego i bezpiecznego życia mieszkańców, wspierająca wszelkie inicjatywy społeczno-kulturalne służące integracji mieszkańców.

MISJA rozwoju miasta i gminy Żuromin

Wspieranie rozwoju miasta przyjaznego mieszkańcom, przedsiębiorcom i przyjezdnym, które aspiruje do bycia gospodarczym i kulturalnym centrum Powiatu Żuromińskiego, w oparciu o walory przyrodniczych, geograficznych i komunikacyjnych oraz wykształcone i aktywne społeczeństwo obywatelskie, we współpracy z sąsiednimi gminami i regionami.

Rozdział XI

UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU

1. CELE STRATEGICZNE MIASTA I GMINY ŻUROMIN DO 2015 ROKU

Na lata 2008-2015 wszelkie działania rozwojowe gminy Żuromin będą się koncentrowały na następujących celach strategicznych:

- I. Wykorzystanie atutu położenia w celu pozyskania inwestorów zewnętrznych**
- II. Rozwój infrastruktury**
- III. Poprawa jakości życia mieszkańców**

IV. Poprawa jakości kapitału ludzkiego

V. Rozwój przedsiębiorczości

VI. Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa

W ramach ww. celów strategicznych określono następujące cele operacyjne i zadania:

I. Wykorzystanie atutu położenia w celu pozyskania inwestorów zewnętrznych

- identyfikacja terenów najbardziej atrakcyjnych dla potencjalnych inwestorów oraz opracowanie dla nich planu zagospodarowania przestrzennego
- opracowanie kompleksowych ofert dla potencjalnych inwestorów
- opracowanie wieloletnich planów zabezpieczenia przez gminę środków własnych i zewnętrznych na współfinansowanie ofert przedłożonych inwestorom
- opracowanie kompleksowego programu zabezpieczenia infrastruktury na terenach przewidzianych do inwestycji (zakres planowanej infrastruktury, finansowanie, harmonogram realizacji itp.)
- opracowanie strategii promocji gminy, która będzie uwzględniała wykorzystanie mediów, organizowania imprez kulturalno-edukacyjnych oraz współpracę z instytucjami lokalnymi, rządowymi i zagranicznymi

II. Rozwój infrastruktury

- podjęcie kompleksowych działań w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej (opracowanie planu inwestycji, harmonogramu, źródeł finansowania, możliwości współpracy z instytucjami administracji samorządowej i rządowej np. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad)

- wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych sprzyjających rozwojowi drogowej infrastruktury
- opracowanie koncepcji budowy ścieżek rowerowych przebiegających przez tereny wiejskie
- określenie pożądaných kierunków rozwoju bazy hotelowo – gastronomiczno – turystycznej.
- działanie na rzecz wykonania monitoringu w centrum miasta.
- podjęcie kompleksowej współpracy z operatorami telefonicznymi oraz dostawcami Internetu w zakresie telefonizacji i internetyzacji obszarów wiejskich
- działanie na rzecz poprawy estetyki miasta i terenów wzdłuż tras wlotowych do miasta
- opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żuromin

III. Poprawa jakości życia mieszkańców

- podjęcie kompleksowych działań mających na celu rozwój budownictwa mieszkaniowego (przygotowanie terenów, analiza dostępnych źródeł finansowania zewnętrznego, opracowanie harmonogramu realizacji poszczególnych zadań)
- podjęcie kompleksowych działań zmierzających do poprawy stanu technicznego budownictwa socjalnego (analiza dostępnych źródeł finansowania zewnętrznego, opracowanie harmonogramu realizacji poszczególnych zadań)
- podjęcie wspólnych działań z placówkami opieki zdrowotnej zmierzających do poprawy jakości usług medycznych świadczonych na terenie miasta i gminy w zakresie usprzętowania, a także zapewnienia niezbędnej kadry lekarskiej
- podjęcie działań mających na celu opracowanie kompleksowej koncepcji pomocy osobom najbardziej potrzebującym, która będzie zawierała szczegółową charakterystykę grup osób potrzebujących, analizę dostępnych źródeł finansowania, a także harmonogram realizacji poszczególnych zadań

- podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnego przeciwdziałania patologiom społecznym
- wprowadzenie przyjaznych mieszkańcom połączeń komunikacyjnych z okolicznymi gminami i miastami
- wspieranie różnorodnych form życia kulturalnego.
- opracowanie wspólnie z Policją programu przeciwdziałania i zapobiegania przestępczości.
- propagowanie we współpracy ze szkołami zachowań podnoszących stan bezpieczeństwa.
- wspieranie inicjatyw lokalnych mających na celu przeciwdziałaniu przestępczości.

IV. Poprawa jakości kapitału ludzkiego

- systematyczna poprawa stanu technicznego obiektów placówek oświatowych
- opracowanie wspólnie z PUP (Powiatowy Urząd Pracy) programu szkoleń podnoszących i zmieniających kwalifikacje mieszkańców, a także udzielanie porad w zakresie zmiany kwalifikacji
- poprawa jakości i efektywności kształcenia i umiejętności uczniów
- organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
- podniesienie jakości wyposażenia placówek oświatowych
- poprawa bazy sportowej przy szkołach
- modernizacja i rozbudowa bazy lokalowej szkół i placówek oświatowych

V. Rozwój przedsiębiorczości

- stworzenie systemu ułatwień dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (prawnych, organizacyjnych, lokalowych, promocyjnych)
- utworzenie Gminnej Strefy Gospodarczej

- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego
- wyznaczenie na terenie gminy miejsc pod rekreację i turystykę, i rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej

VI. Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa

- podjęcie wspólnych działań z Mazowieckim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, w zakresie zdiagnozowania potrzeb sektora rolniczego, a także pomocy w jego rozwoju
- promowanie wśród rolników agroturystyki
- promowanie wspólnie z MODR powiększania i scalania gospodarstw,
- promocja programów pomocowych dla rolnictwa, wykorzystanie informatyzacji i telefonii bezprzewodowej do bezproblemowej i szybkiej komunikacji z osobami na terenach wiejskich
- wykorzystanie nowych rozwiązań technicznych do usprawnienia i podniesienia wartości produkcji.

Rozdział XII

ZGODNOŚĆ STRATEGII GMINY I MIASTA ŻUROMIN ZE STRATEGIAMI WYŻSZEGO RZĘDU (województwa, krajowa)

Strategia miasta i gminy Żuromin jest spójna z celami następujących ważnych dokumentów:

- Założenia do Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015”,
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013,

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,
- Strategiczny Plan Rozwoju Powiatu Żuromińskiego do roku 2013.

**„ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWOJU KRAJU 2007-2015”,
ZAAKCEPTOWANEJ PRZEZ RADĘ MINISTRÓW W DNIU 31.01.2006R.**

Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej

Priorytet 3: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości

Priorytet 4: Budowa zintegrowanej wspólnoty, systemu bezpieczeństwa i zasad współpracy

Priorytet 5: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

**„NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013
WSPIERAJĄCE WZROST GOSPODARCZY I ZATRUDNIENIE”
ZAAKCEPTOWANE PRZEZ RADĘ MINISTRÓW W DNIU 14 LUTEGO 2006**

Cel strategiczny: Tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

Cel 1: Tworzenie warunków do utrzymania trwałego wysokiego tempa wzrostu gospodarczego

Cel 2: Wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz społecznego

Cel 3: Podniesienie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora usług

Cel 4: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów

Cel 5: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Ponadto, działania ujęte w Strategii będą spójne z następującymi programami operacyjnymi, które będą realizowane w Polsce w latach 2007-2013:

1. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, koordynowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

a także:

2. Regionalne Programy Operacyjne (RPO), w szczególności Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2007-2013,

3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,

4. Program Operacyjny Konkurencyjna Gospodarka,

5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

**„REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO 2007-2013” PRZYGOTOWANY PRZEZ URZĄD
MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LIPCU 2007 R.**

Celem generalnym „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2005-2013” jest *poprawa konkurencyjności regionu i zwiększanie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej województwa.*

Priorytety Regionalnego Programu Operacyjnego:

Priorytet I: Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu

Priorytet II: Przyspieszenie e-Rozwoju Mazowsza

Priorytet III: Regionalny system transportowy

Priorytet IV: Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka

Priorytet V: Wzmacnianie roli miast w rozwoju regionu

Priorytet VI: Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji

Priorytet VII: Tworzenie i poprawa warunków do rozwoju kapitału ludzkiego.

Priorytet VIII: Pomoc techniczna

**STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2020
OPUBLIKOWANEJ W MARCU 2006 R.**

Cel nadrzędny rozwoju Mazowsza: wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców.

Trzy cele strategiczne, które umożliwią osiągnięcie celu nadrzędnego

1. Budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców województwa
2. Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju

Cele pośrednie, które umożliwią osiągnięcie celów strategicznych

1. Rozwój kapitału społecznego

Cele operacyjne:

Wzrost poziomu wykształcenia i poprawa jakości kadr

Wzrost zatrudnienia w regionie i przeciwdziałanie bezrobociu

1.5 Intensyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

1.6 Poprawa bezpieczeństwa publicznego

2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu

Cele operacyjne:

2.1 Rozwój MSP oraz wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności

2.2 Wspieranie instytucji wspierania biznesu

4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametreopolitarnych

Cele operacyjne:

4.2 Wzmocnienie potencjału rozwojowego ośrodków subregionalnych i małych miast

4.4 Budowa i rozwój infrastruktury społecznej

4.5 Ochrona i rewitalizacja środowiska przyrodniczego dla zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju

5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu.

Cele operacyjne:

5.1 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i integracji regionalnej

5.2 Poprawa i promocja atrakcyjności inwestycyjnej w regionie

5.3 Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego

5.4 Kształtowanie tożsamości regionu oraz kreowanie i promocja jego produktu

5.5 Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa

STRATEGICZNY PLAN ROZWOJU POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO DO ROKU 2013

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Żuromin jest spójna zarówno z misją jak i celami Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego.

*WSZECHESTRONNY ROZWÓJ POWIATU SZANSĄ DLA MIESZKAŃCÓW,
PRZEDSIĘBIORCÓW, TURYSTÓW.*

Kierunki strategiczne rozwoju powiatu:

1. Rozwój rolnictwa i terenów wiejskich wraz ze zmieniającym się otoczeniem gospodarczym Wspólnoty Europejskiej.
2. Wszechstronna edukacja, aktywizacja lokalnego rynku pracy, pomoc społeczna oraz bezpieczne i godne życie mieszkańców powiatu.

3. Ochrona środowiska oraz racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych w celu rozwoju turystyki i rekreacji.
4. Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej jako podstawowego elementu komunikacji w powiecie.

Cele w poszczególnych kierunkach strategii:

1. Zmiany w strukturze gospodarczej powiatu:

- stworzenie warunków prorozwojowych dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- podjęcie działań na rzecz przyciągania nowych inwestorów,
- promocja przemysłu oraz rozwoju działalności usługowej,
- dostosowanie produkcji rolnej do potrzeb rynku,
- rozwój rolnictwa ekologicznego,
- wspieranie rozwoju pozarolniczej działalności wytwórczej i usługowej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki
- poprawa warunków funkcjonowania rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego
- wzrost jakości świadczonych usług społecznych – edukacja, ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne oraz aktywna walka z bezrobociem
- wspieranie „praktycznego” przygotowania absolwentów przez szkoły do wykonywania zawodu
- budowa sportowych obiektów przyszkolnych, modernizacja i remont budynków szkolnych
- modernizacja i remont budynków placówek pomocy społecznej oraz rozbudowa infrastruktury technicznej
- likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej
- stwarzanie warunków do usamodzielnienia ekonomicznego i zatrudniania oraz
- przeciwdziałanie skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych
- wspieranie i pomoc osobom i rodzinom w kryzysie oraz ofiarom przemocy; rozwój instytucji i organizacji świadczących bezpłatną pomoc i wsparcie
- rozwój sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wzbogacanie ofert zajęć pozalekcyjnych dla już istniejących; wspieranie rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

- przygotowanie i realizacja programów na rzecz profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym
- utworzenie profesjonalnych rodzin zastępczych, pogotowi rodzinnych
- zwiększenie efektywności działań umożliwiających powrót dziecka do rodziny naturalnej
- modernizacja i doposażenie w wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny Szpitala Powiatowego w Żurominie
- pozyskiwanie dodatkowych środków z przeznaczeniem na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- wspieranie lokalnych inicjatyw w celu przeciwdziałaniu bezrobociu za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Żurominie

Poprawa stanu środowiska naturalnego:

- modernizacja oczyszczalni ścieków i budowa sieci kanalizacyjnych, szczególnie na terenach gdzie występuje zagrożenie zanieczyszczenia lokalnych wód powierzchniowych i podziemnych oraz na terenach przeznaczonych pod inwestycje
- rekultywacja nielegalnych i zamkniętych składowisk odpadów komunalnych
- zmniejszanie negatywnego oddziaływania produkcji rolniczej na środowisko
- doposażenie i modernizacja składowisk odpadów komunalnych
- rozbudowa i przebudowa istniejącego systemu ciepłowniczego i termomodernizacji budynków
- budowa sieci gazowych na terenach wiejskich
- budowa sieci kanalizacyjnych na terenach wiejskich
- większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez budowę np. elektrowni wiatrowych
- zagospodarowanie terenów leśnych i wód dla turystyki,

Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury:

- rozbudowa i modernizacja dróg powiatowych ze szczególnym uwzględnieniem dróg łączących miejscowości gminne a także tworzących ważne ciągi drogowe, wykraczające poza teren powiatu Żuromińskiego
- poprawa bieżącego utrzymania dróg powiatowych,

- poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego – kierowców oraz pieszych na drogach powiatowych przebiegających przez miejscowości powiatu Żuromińskiego
- stała współpraca z zarządcami dróg gminnych oraz wojewódzkich w zakresie wspierania inicjatyw mających na celu kompleksową poprawę sieci drogowej w powiecie Żuromińskim

Rozdział XIII

MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU

Celem ułatwienia nadzoru i kontroli realizacji poszczególnych zadań zawartych w Strategii, planuje się wykorzystanie następujących mierników:

- liczba młodzieży uczęszczająca do szkół średnich,
- stopień wykrywalności przestępstw na terenie miasta,
- ilość imprez kulturalnych i sportowych w roku
- ilość gospodarstw rolnych powyżej 20 ha
- wielkość nakładów na szkolenia rolników
- ilość gospodarstw agroturystycznych powstałych w ciągu roku
- wielkość środków budżetu gminy wydanych na promocję
- procent budżetu przeznaczony na promocję inwestycyjną,
- środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- średni czas uzyskania pozwolenia na budowę,
- ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- łączna długość tras turystycznych w gminie,
- ilość miejsc noclegowych na terenie gminy,
- łączny nakład druków promocji gospodarczej i turystycznej,
- liczba budowanych dróg i ulic.
- poziom bezrobocia na terenie miasta i gminy,
- poziom migracji mieszkańców za pracą do Warszawy i Płocka.